ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ/ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

•Η γενική εντύπωση του τόπου συνοψίζεται σε έναν **ισχυρό διάλογο μεταξύ φύσης και ιστορίας**, καθώς τα κατάλοιπα κάποιων ιστορικών κτιρίων δεσπόζουν σε ένα επιβλητικό τοπίο, με **έντονο ανάγλυφο** και πανοραμική θέα, όπου το υγρό στοιχείο κάνει αισθητή την παρουσία του.

•Σε ένα δεύτερο επίπεδο ανάγνωσης, εμφανίζονται **διάσπαρτα σπαράγματα τοίχων**, τα οποία υπαινίσσονται την παρουσία ενός ολόκληρου οικισμού.

•Οι ανασκαφείς, **Joseph και Maria Shaw** (1976-1994), έφεραν στο φώς **οκτώ οικοδομικές φάσεις** προϊστορικών, αλλά και ιστορικών περιόδων, από την προανακτορική εώς και την ελληνιστική, όλες εξίσου σημαντικές.

•Παραθαλάσσια περιοχή: **πλήττεται από θαλάσσια άλατα** με αποτέλεσμα ο υδροφόρος ορίζοντας να περνάει πολύ κοντά από τα θεμέλια.

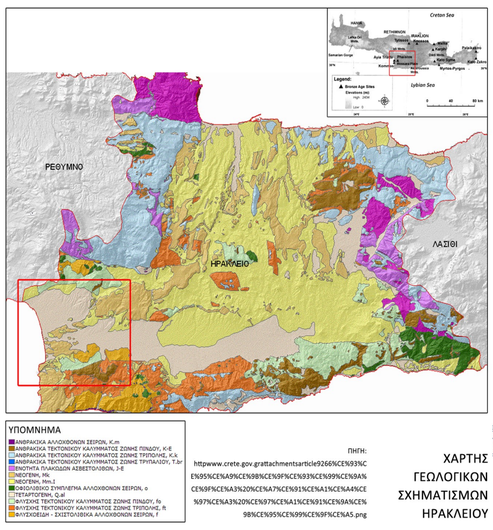
•τα θαλάσσια άλατα σε συνδυασμό με τους περιβαλλοντικούς παράγοντες της περιοχής (**ισχυρή ηλιακή ακτινοβολία και δυνατοί άνεμοι**) προκαλούν γρήγορα εξάτμιση με αποτέλεσμα να δημιουργούνται **εξανθήσεις** στο εσωτερικό και **αποκολλήσεις επιχρίσματος**.

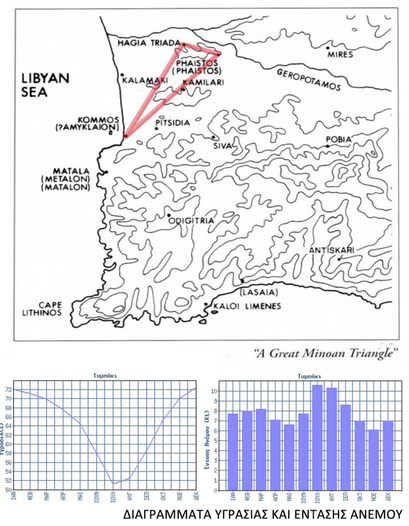
•Ο **λίθος** ως δομικό υλικό και η **τσιμεντοκονία** ως επίχρισμα είναι **υλικά ασύμβατα** μεταξύ τους. Έχουν διαφορετικό συντελεστή θερμικής διαστολής-ελαστικότητας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ρωγμών και την έκθεση του λίθου στις καιρικές συνθήκες.

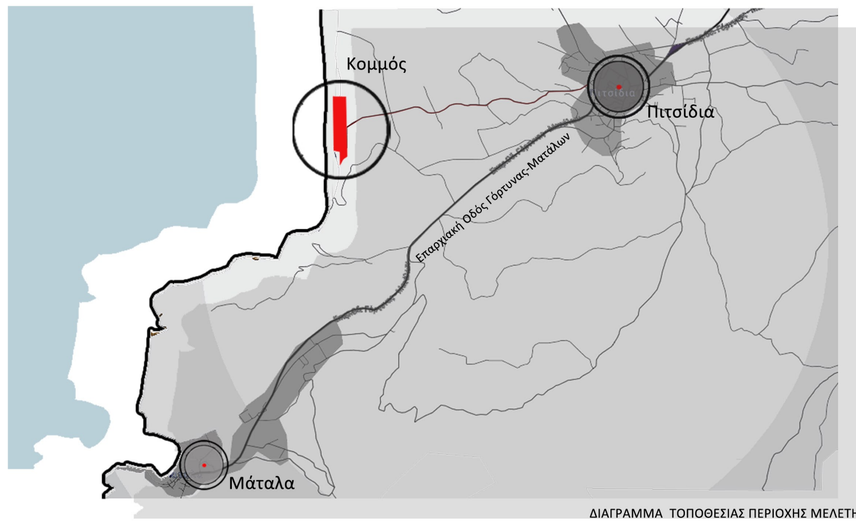
ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ : Νοτιοδυτικά του Ηρακλείου Κρήτης, σε απόσταση πέντε χιλιομέτρων από τον αρχαιολογικό χώρο της Φαιστού, ανάμεσα στους οικισμούς Πιτσιδίων και Ματάλων.

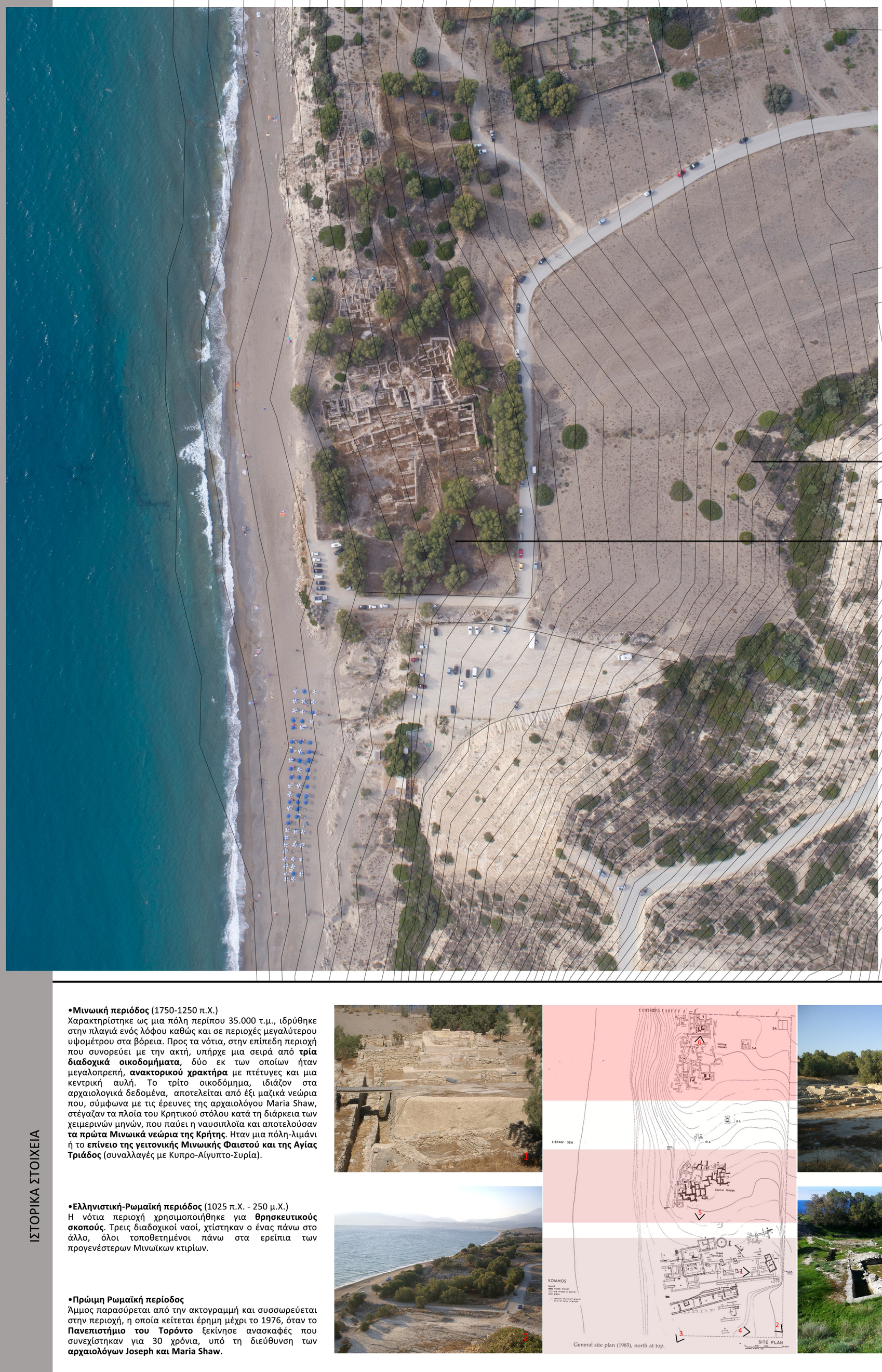
ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΚΤΑΣΗΣ : 30,000 m^2.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ : Παραθαλάσσιος αρχαιολογικός χώρος τοποθετημένος σε βραχώδη λόφο με έντονο ανάγλυφο. Ανασκάφηκε κατά τα έτη 1976-1994 από τους αρχαιολόγους Joseph και Maria Shaw υπό την έγκριση και ενίσχυση του Πανεπιστημίου του Τορόντο.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Κυριαρχεί η Μεσογειακή βλάστηση με επικρατέστερα είδη αυτά του πεύκου.

Συνυπάρχει με την έντονη γεωμορφολογία και το υγρό στοιχείο του Λιβυκού Πελάγους, παράλληλα τοποθετημένη σε ένα επίμηκες παραλιακό μέτωπο.

Μεσογειακή βλάστηση

Βραχώδεις εκτάσεις

Αμμώδεις εκτάσεις

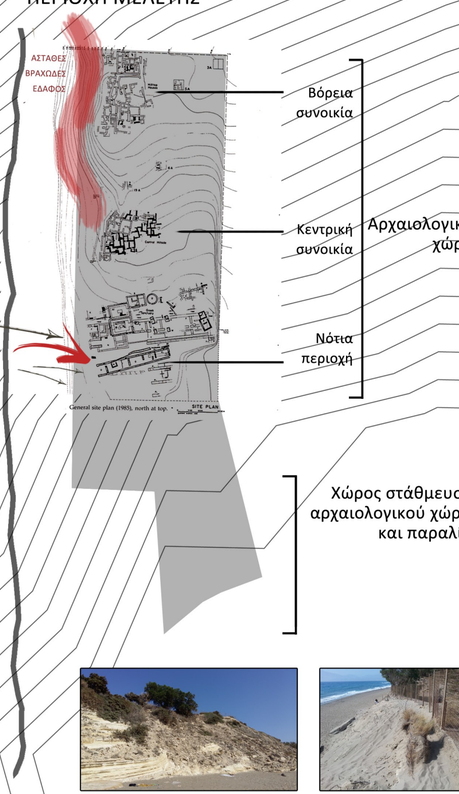
ΒΛΑΣΤΗΣΗ / ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

•Στο βόρειο τμήμα, το **βραχώδες έντονο ανάγλυφο** παρουσιάζει **φθορές από τα θαλάσσια άλατα** όσον αφορά στην σταθεροποίηση του προς την παραλία.

•Οι **ισχυροί νοτιοδυτικοί άνεμοι**, από προγενέστερες ακόμα χρονικές περιόδους , παρέσυραν άμμο στο νότιο τμήμα και **κάλυψαν τα ερειπωμένα κτίρια** (έως οκτώ μ.) μετά την εγκατάλειψη του χώρου (Ρωμαϊκή περίοδος).

•Μια περιοχή σε πλεονεκτική αισθητικά τοποθεσία, έρχεται σε αντιπαράθεση με την φθορά που προκαλούν οι περιβαλλοντικοί παράγοντες στα κατάλοιπα του αρχαιολογικού χώρου.

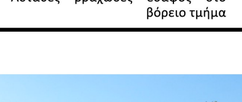
Βόρεια συνοικία

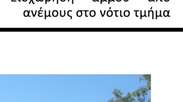
Κεντρική συνοικία

Νότια περιοχή

Αρχαιολογικός χώρος

Χώρος στάθμευσης αρχαιολογικού χώρου και παραλίας

Ασταθές βραχώδες έδαφος στο βόρειο τμήμα

Εισχώρηση άμμου από ανέμους στο νότιο τμήμα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

•**Μινωική περιόδος** (1750-1250 π.Χ.)
Χαρακτηρίστηκε ως μια πόλη περίπου 35.000 τ.μ., ιδρύθηκε στην πλαγιά ενός λόφου καθώς και σε περιοχές μεγαλύτερου υψομέτρου στα βόρεια. Προς τα νότια, στην επίπεδη περιοχή που συνορεύει με την ακτή, υπήρχε μια σειρά από **τρία διαδοχικά οικοδομήματα**, δύο εκ των οποίων ήταν μεγαλοπρεπή, **ανακτορικού χρακτήρα** με πτέτυγες και μια κεντρική αυλή. Το τρίτο οικοδόμημα, ιδιάζον στα αρχαιολογικά δεδομένα, αποτελείται από έξι μαζικά νεώρια που, σύμφωνα με τις έρευνες της αρχαιολόγου Maria Shaw, στέγαζαν τα πλοία του Κρητικού στόλου κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών, που παύει η ναυσιπλοΐα και αποτελούσαν **τα πρώτα Μινωικά νεώρια της Κρήτης**. Ηταν μια πόλη-λιμάνι ή το **επίνειο της γειτονικής Μινωικής Φαιστού και της Αγίας Τριάδος** (συναλλαγές με Κυπρο-Αίγυπτο-Συρία).

•**Ελληνιστική-Ρωμαϊκή περιόδος** (1025 π.Χ. - 250 μ.Χ.)
Η νότια περιοχή χρησιμοποιήθηκε για **θρησκευτικούς σκοπούς**. Τρεις διαδοχικοί ναοί, χτίστηκαν ο ένας πάνω στο άλλο, όλοι τοποθετημένοι πάνω στα ερείπια των προγενέστερων Μινωϊκων κτιρίων.

•**Πρώιμη Ρωμαϊκή περίοδος**
Άμμος παρασύρεται από την ακτογραμμή και συσσωρεύεται στην περιοχή, η οποία κείτεται έρημη μέχρι το 1976, όταν το **Πανεπιστήμιο του Τορόντο** ξεκίνησε ανασκαφές που συνεχίστηκαν για 30 χρόνια, υπό τη διεύθυνση των **αρχαιολόγων Joseph και Maria Shaw.**

1

3

5

2

4

6

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ/ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΦΘΟΡΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ_ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

•Η σπουδαιότητα του χώρου υπαγορεύεται από τους ανασκαφείς και μελετητές, Joseph και Maria Shaw. Εξιστορούν χρονολογικά τα αποτελέσματα ανασκαφών τριάντα ετών μιας ακμάζουσας Μινωικής πόλης-λιμάνι, επίνειο της γειτονικής Φαιστού, η οποία είχε αναπτύξει εμπορικές σχέσεις με τη νότια Μεσόγειο και εξελίχθηκε σε έναν ιερό τόπο (Ελληνικά-Ελληνιστικά χρόνια). Η συνεχής δραστηριότητα και η **έντονη στρωματογραφία** εντός αυτών των περιόδων αλλά και μια σειρά αξιόλογων **αρχιτεκτονικών ευρημάτων** καθιστούν το χώρο ως ιδιάζουσα περίπτωση αρχαιολογικού χώρου στην Κρήτη.

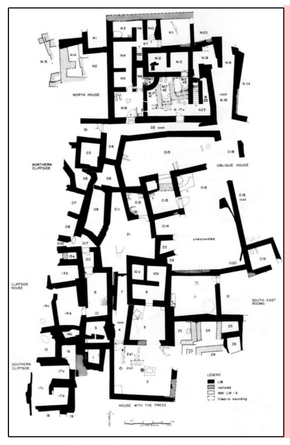
•Οι αρχικές **οικιστικές περιοχές** δημιουργήθηκαν στο **κεντρικό και βόρειο άκρο** του σημερινού αρχαιολογικού χώρου.

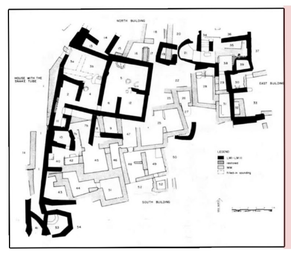
•Στο **νότιο** και υψομετρικά χαμηλότερο τμήμα του χώρου, ανήκουν **κτίσματα με δημόσιο χαρακτήρα**, τα οποία παρουσιάζουν εντονότερη χρονική διασπορά.

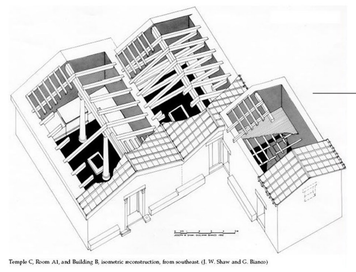
-Κτίσμα Τ, μεγαλοπρεπές, **Ανακτορικού χαρακτήρα**, με μεγάλη κεντρική αυλή, τέσσερις πτέρυγες, δύο από τις οποίες, στο βόρειο και νότιο τμήμα, ήταν στοές που στηρίζονταν επί έξι κιόνων. Το 1993 ανακαλύφθηκε στην νότια στοά ένας κεραμικός κλίβανος, ένα εύρημα που θα ενημέρωνε σημαντικά για την τοπική παραγωγή. Το μέγεθος του ανακτορικού κτίσματος είναι συγκρίσιμο με τα αντίστοιχα ανάκτορα γειτονικών πόλεων.

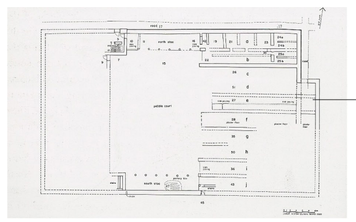
-Κτίριο Ρ, ανεγείρεται πάνω από το παλαιό Τ το 1150 π.Χ., ίσως η μεγαλύτερου μεγέθους κατασκευή της εποχής του στην Κρήτη. Αποτελείται από **έξι μαζικά νεώρια** που, σύμφωνα με τις έρευνες της αρχαιολόγου Maria Shaw, ήταν τα πρώτα στην Κρήτη και στέγαζαν τα πλοία του Κρητικού στόλου κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών.

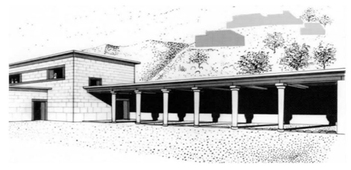
-Ελληνικοί ναοί, ανακαλύφθηκαν το 1980, κτισμένοι ο ένας πάνω στον άλλο. (**Ναός Α**: 1025 π.Χ.-**Ναός Β**: 800 π.Χ.,-**Ναός C**: ύστερη Κλασσική έως Ελληνιστική εποχή).

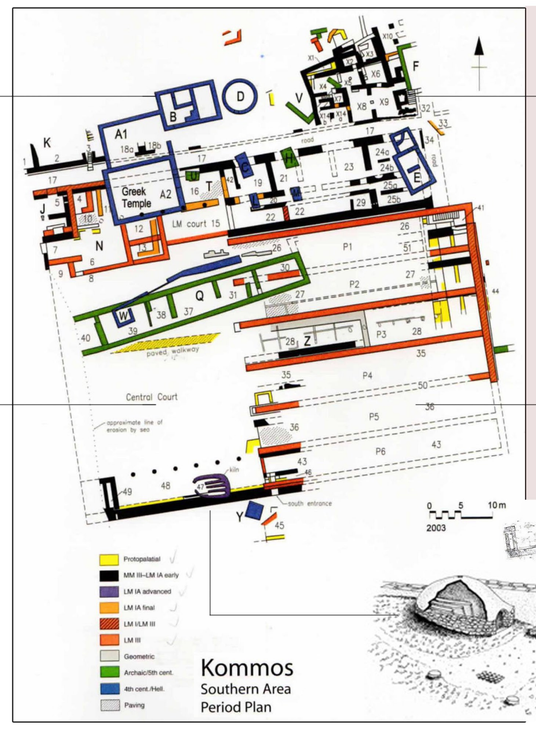

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

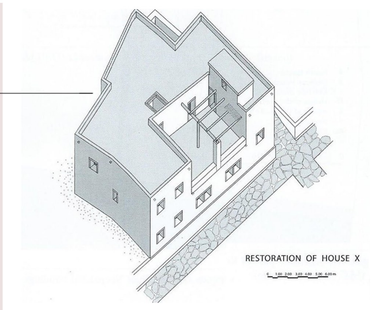

Temple C, Room A1, and Building B, isometric reconstruction, from southeast. (J. W. Shaw and G. Bianco)
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΑΩΝ

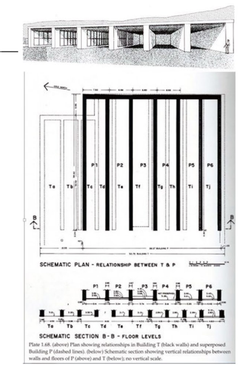

ΔΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ(ΒΟΡΕΙΑ/ΝΟΤΙΑ ΣΤΟΑ))

ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΒΟΡΕΙΑΣ ΣΤΟΑΣ ΑΝΑΚΤΟΡΟΥ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΟΥ Ν

ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΛΙΒΑΝΟΥ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ

RESTORATION OF HOUSE X
ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ Σ Χ

SCHEMATIC PLAN - RELATIONSHIP BETWEEN T & P
SCHEMATIC SECTION B-B - FLOOR LEVELS
ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΕΩΡΙΩΝ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ_ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Αναφορά ομάδας καταγραφής φθορών κατά την επίσκεψη στον αρχαιολογικό χώρο του Κομμού στις 27 - 28 Ιουνίου 2016.

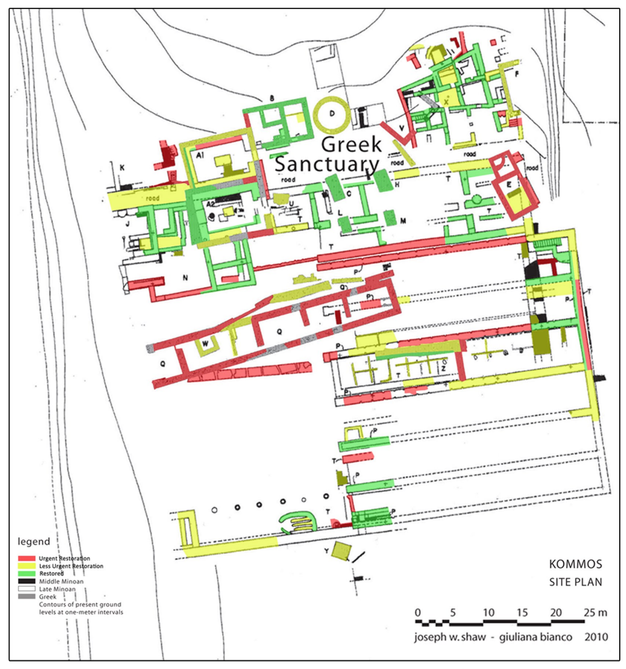
•**Καταγραφή σημείων επικινδυνότητας** και **κατηγοριοποίηση** των κονιαμάτων και της κατάστασής τους.

•Διαπίστωση ότι στον χώρο έχουν εκπονηθεί, ανά διαφορετικά χρονικά διαστήματα, αρκετές **επεμβάσεις συντήρησης** που αφορούν στην υ**ποστήριξη των πρανών** και την **ενίσχυση των υπαρχόντων κονιαμάτων** στα αρχαιολογικά κατάλοιπα.

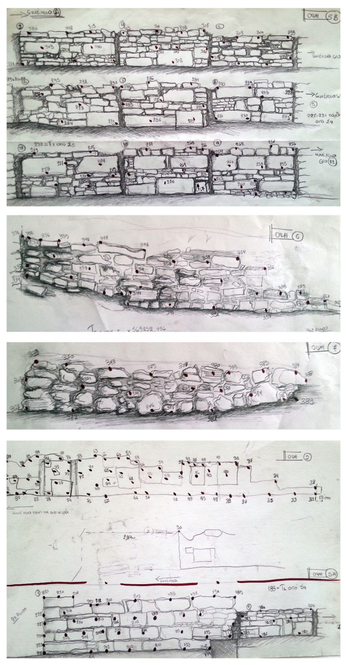
•**Εργαστηριακές μελέτες** (μακροσκοπική,μικροσκοπική) στο Εργαστήριο Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Σύγχρονης Δόμησης του Πολυτεχνείου Κρήτης.

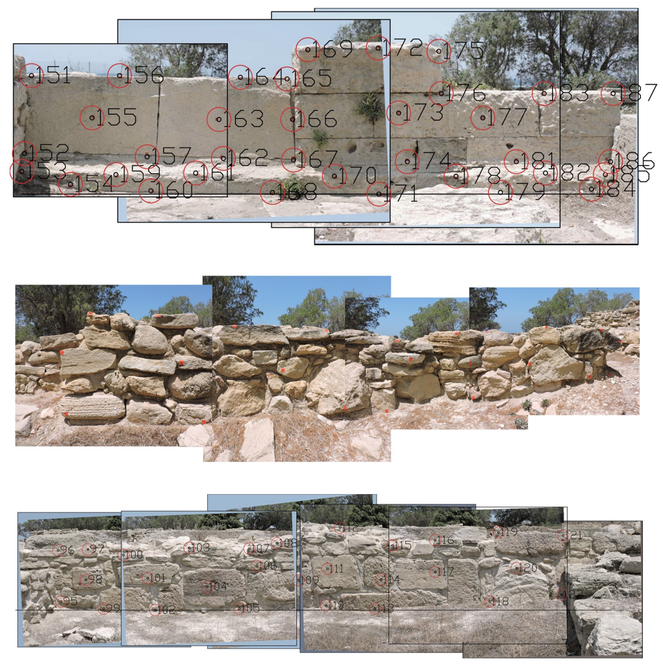
•Διεξοδική **ανάλυση των αποτελεσμάτων** των κονιαμάτων επίχρισης, με σκοπό τον **εντοπισμότων χαρακτηριστικών στοιχείων** των δειγμάτων (χρώμα, τύπος κονίας, βαθμός διάβρωσης), με αποτέλεσμα την **σύγκριση και ομαδοποίηση** τους, βάσει των κοινών χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν.

•**Αποτέλεσμα:** Όλα τα κονιάματα επίχρισης που αναλύθηκαν ανήκουν στην ίδια χρονική περίοδο, είναι δηλαδή σύγχρονα και τοποθετήθηκαν στο χώρο το 1978 (KM23R, KM43R, KM45R) και το 2007 (KM19R, KM46R.a), σύμφωνα με τον κ. Νικάκη, υπεύθυνο των σύγχρονων επεμβάσεων αποκατάστασης.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΝΙΚΑΚΗ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥ. ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ (ΚΟΚΚΙΝΟ:ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ, ΚΙΤΡΙΝΟ:ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ, ΠΡΑΣΙΝΟ:ΑΠΟΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ)

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗΣ ΦΘΟΡΩΝ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΧΕΔΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΦΘΟΡΩΝ (ΜΑΝΩΛΗΣ ΜΑΧΜΟΥΤΑΚΗΣ)

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ_ΒΛΑΒΕΣ/ΦΘΟΡΕΣ

•**Προσχέδια** και **τοπογραφική αποτύπωση** με εξειδικευμένα μηχανήματα.

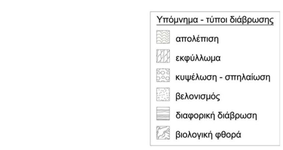
•**Λήψη ενδεικτικών δειγμάτων** από τα πιο χαρακτηριστικά κονιάματα.

•Σημειώθηκαν τα προβλήματα του περιβάλλοντος χώρου με **φωτογραφική αποτύπωση**.

•Παρατηρήθηκε ύπαρξη αρκετών **κονιαμάτων επισκευής**, τα οποία μπορούν να ομαδοποιηθούν σε **τρεις κατηγορίες**:
(α)τα πλέον ανοιχτόχρωμα με μικρή περιεκτικότητα σε τσιμέντο που είναι αρκετά μαλακά
(β)το κουρασάνι με τσιμεντοκονία το οποίο περιέχει κεραμικό με διαφορετικές αναλογίες και κοκκομετρική διαβάθμιση
(γ)τα αμιγή τσιμεντοκονιάματα μαζί με πολύ σκληρή άμμο. Η τσιμεντοκονία έχει χρησιμοποιηθεί ως αρμολόγημα και ως επικάλυψη σε νεότερες λιθοδομές, αλλά και πεταχτή, μπροστά από πρανή.

Στον τελευταίο βόρειο χώρο, ίσως να είναι εμφανές το αυθεντικό κονίαμα.

ΦΘΟΡΕΣ ΣΕ ΤΟΙΧΙΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

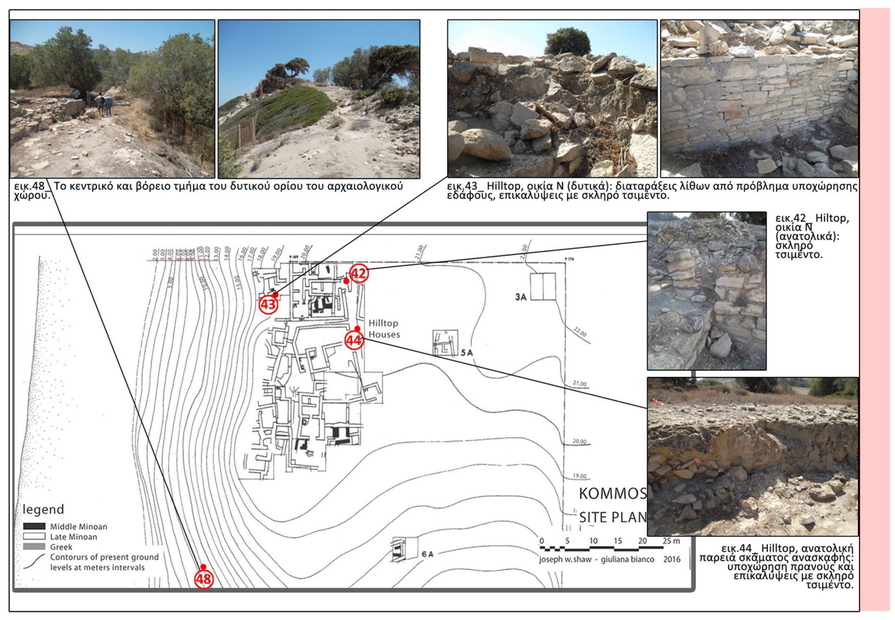

•**Προσχέδια** και **τοπογραφική αποτύπωση** με εξειδικευμένα μηχανήματα.

•**Λήψη ενδεικτικών δειγμάτων** από τα πιο χαρακτηριστικά κονιάματα.

•Η αντιμετώπιση του αρχαιολογικού χώρου του Κομμού είναι **παρόμοια με επεμβάσεις που έχουν πραγματοποιηθεί σε αχαιολογικούς χώρους της Μεσογείου τα τελευταία εκατό χρόνια,** όσον αφορά στα υλικά αποκατάστασης, δημιουργώντας μια σειρά ζητημάτων, που αποζητούν άμεση επίλυση μέσω επιστημονικών μελετών, **αντικαθιστώντας τα υλικά προγενέστερων αποκαταστάσεων (τσιμέντο) με νέα, συμβατά με τις αρχαίες δομές.**

•Η **έλλειψη προτύπων** στην Ευρώπη, καθώς και η **έλλειψη συνενόησης των φορέων** που ήταν υπεύθυνοι για τις αποκαταστάσεις αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, οδήγησαν την Αμερικανική σχολή του Τορόντο σε μια προσπάθεια να διασώσει τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του Κομμού με τη χρήση σύγχρονων υλικών **χωρίς όμως απολύτως ικανοποιητικά αποτελέσματα.**

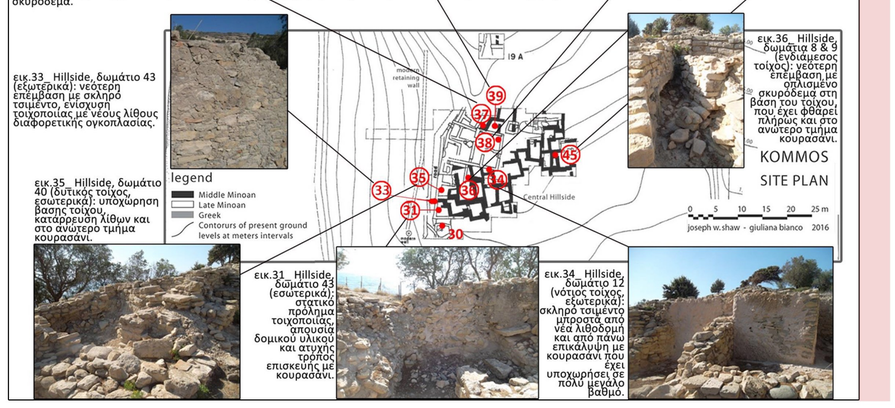
εικ.48_ Το κεντρικό και βόρειο τμήμα του δυτικού ορίου του αρχαιολογικού χώρου.
εικ.43_ Hilltop, οικία Ν (δυτικά): διαταράξεις λίθων από πρόβλημα υποχώρησης εδάφους, επικαλύψεις με σκληρό τσιμέντο.
εικ.42_ Hiltop, οικία Ν (ανατολικά): σκληρό τσιμέντο.
εικ.44_ Hilltop, ανατολική παρειά σκάμματος ανασκαφής: υποχώρηση πρανούς και επικαλύψεις με σκληρό τσιμέντο.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΦΘΟΡΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΦΘΟΡΕΣ ΣΕ ΤΟΙΧΙΟ ΒΟΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

•Προσχέδια και **τοπογραφική αποτύπωση** με εξειδικευμένα μηχανήματα.

•**Λήψη ενδεικτικών δειγμάτων** από τα πιο χαρακτηριστικά κονιάματα.

•Η ανάθεση αποκατάστασης του χώρου στον **κ. Νικάκη** από την Αμερικανική σχολή, **παρόλες τις φιλότιμες προσπάθειες** να επιτευχθεί το καλύτερο αποτέλεσμα, **αξιολογείται επιφυλακτικά** ως προς τις ιστορικές, αισθητικές και φυσικομηχανικές πτυχές της. Η επιλογή πρώτων υλών μη απαντώμενων στα ιστορικά κονιάματα, όπως το τσιμέντο και το ψημένο κεραμικό (κουρασάνι) έφερε ώς αποτέλεσμα την **αποτυχία από αισθητικής πλευράς**, λόγω της σύστασης και της απόχρωσης της τσιμεντοκονίας, αλλά και από **άποψη αντοχής**, καθώς η τσιμεντοκονία έχει **ρηγματωθεί** σε πολλά σημεία και ήδη απολεπίζεται σε μεγάλη έκταση. Η ασυμβατότητα αυτού του νέου υλικού (τσιμέντο) με τους αρχαίους λίθους, μελλοντικά θα επιφέρει αυξητικές τάσεις στη συνολική διάβρωση και κατ'επέκταση **καταστροφή του μνημείου.**

εικ.37_ Hillside, δωμάτιο 15 (νότιος τοίχος): πτώση λίθων, πλήρης φθορά νεότερης επέμβασης με οπλισμένο σκυρόδεμα.
εικ.39_ Hillside, δωμάτιο 16 (ανατολικός τοίχος): διατάραξη λίθων, κατάρρευση, χρήση σκληρού τσιμέντου.
εικ.38_ Hillside, δωμάτιο 5: χρηστικά στοιχεία στο έδαφος in situ, που χρειάζονται συντήρηση.
εικ.45_ Hillside, east building (δωμάτιο 33): τσιμέντο (έγινε λήψη δείγματος, KM40)
εικ.33_ Hillside, δωμάτιο 43 (εξωτερικά): νεότερη επέμβαση με σκληρό τσιμέντο και στο ανώτερο τμήμα τοιχοποιίας με νέους λίθους διαφορετικής ογκοπλασίας.
εικ.36_ Hillside, δωμάτια 8 & 9 (ενδιάμεσος τοίχος): νεότερη επέμβαση με οπλισμένο σκυρόδεμα στη βάση του τοίχου, που έχει φθαρεί πλήρως και στο ανωτερο τμήμα κουρασάνι.
εικ.35_ Hillside, δωμάτιο 40 (δυτικός τοίχος, εσωτερικά): υποχώρηση βασης τοίχου, κατάρρευση λίθων και στο ανώτερο τμήμα κουρασάνι.
εικ.31_ Hillside, δωμάτιο 43 (εσωτερικά): ογκώδες πρόβλημα τοιχοποιίας, έλλειψη δομικού υλικού και ατυχής τοπικός επισκευής με κουρασάνι.
εικ.34_ Hillside, δωμάτιο 12 (νότιος τοίχος, εξωτερικά): σκληρό τσιμέντο μπροστά από νέα λιθοδομή και από πάνω επικάλυψη με κουρασάνι που έχει υποχωρήσει σε πολύ μεγάλο βαθμό.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΦΘΟΡΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

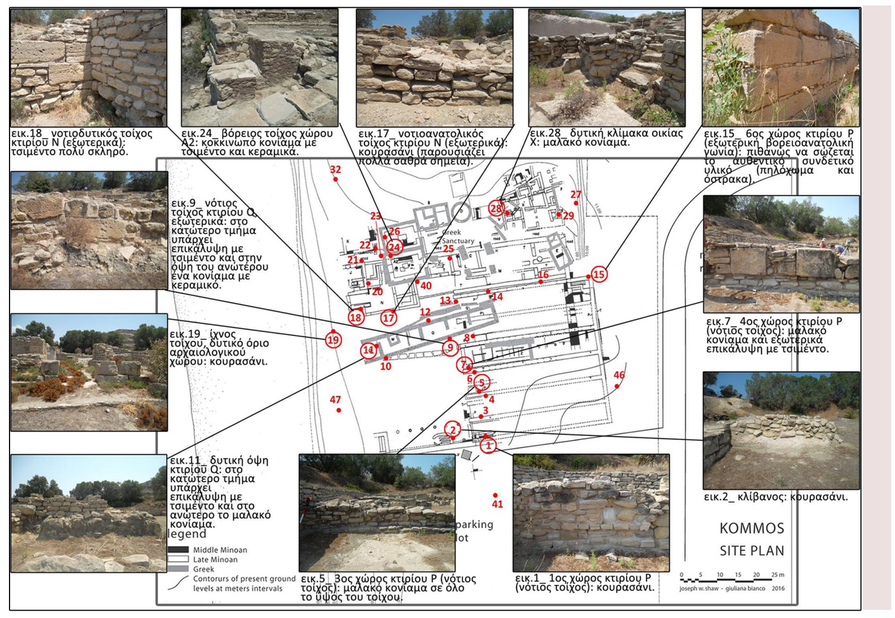

ΦΘΟΡΕΣ ΣΕ ΤΟΙΧΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

•Η ανάθεση αποκατάστασης του χώρου στον **κ. Νικάκη** από την Αμερικανική σχολή, **παρόλες τις φιλότιμες προσπάθειες** να επιτευχθεί το καλύτερο αποτέλεσμα, **αξιολογείται επιφυλακτικά** ως προς τις ιστορικές, αισθητικές και φυσικομηχανικές πτυχές της. Η επιλογή πρώτων υλών μη απαντώμενων στα ιστορικά κονιάματα, όπως το τσιμέντο και το ψημένο κεραμικό (κουρασάνι) έφερε ώς αποτέλεσμα την **αποτυχία από αισθητικής πλευράς**, λόγω της σύστασης και της απόχρωσης της τσιμεντοκονίας, αλλά και από **άποψη αντοχής**, καθώς η τσιμεντοκονία έχει **ρηγματωθεί** σε πολλά σημεία και ήδη απολεπίζεται σε μεγάλη έκταση. Η ασυμβατότητα αυτού του νέου υλικού (τσιμέντο) με τους αρχαίους λίθους, μελλοντικά θα επιφέρει αυξητικές τάσεις στη συνολική διάβρωση και κατ'επέκταση **καταστροφή του μνημείου.**

•Πιο συγκεκριμένα, έχουν εκπονηθεί επεμβάσεις συντήρησης που αφορούν στην **υποστήριξη των κατακόρυφων πρανών (ναοί Α, Β, C)** και την ενίσχυση των υπαρχόντων κονιαμάτων στα αρχαιολογικά κατάλοιπα.

•Η ανάθεση αποκατάστασης του χώρου στον **κ. Νικάκη** από την Αμερικανική σχολή, **παρόλες τις φιλότιμες προσπάθειες** να επιτευχθεί το καλύτερο αποτέλεσμα, **αξιολογείται επιφυλακτικά** ως προς τις ιστορικές, αισθητικές και φυσικομηχανικές πτυχές της. Η επιλογή πρώτων υλών μη απαντώμενων στα ιστορικά κονιάματα, όπως το τσιμέντο και το ψημένο κεραμικό (κουρασάνι) έφερε ώς αποτέλεσμα την **αποτυχία από αισθητικής πλευράς**, λόγω της σύστασης και της απόχρωσης της τσιμεντοκονίας, αλλά και από **άποψη αντοχής**, καθώς η τσιμεντοκονία έχει **ρηγματωθεί** σε πολλά σημεία και ήδη απολεπίζεται σε μεγάλη έκταση. Η ασυμβατότητα αυτού του νέου υλικού (τσιμέντο) με τους αρχαίους λίθους, μελλοντικά θα επιφέρει αυξητικές τάσεις στη συνολική διάβρωση και κατ'επέκταση **καταστροφή του μνημείου.**

εικ.18_ νοτιοδυτικός τοίχος κτιρίου Ν (εξωτερικά): τσιμέντο πολύ σκληρό.
εικ.24_ βόρειος τοίχος χώρου Α2: κόκκινα κονιάμα με τσιμέντο και κεραμικά.
εικ.17_ νοτιοανατολικός τοίχος κτιρίου Ν (εξωτερικά): κουρασάνι (παρουσιάζει πολλά σαθρά σημεία).
εικ.28_ δυτική κλίμακα οικίας Χ: μαλακό κονίαμα.
εικ.15_ 6ος χώρος κτιρίου Ρ (εξωτερικά): βορειοανατολική γωνία): πιθανώς να σώζεται τα αυθεντικό συνδετικό υλικό (πηλόχωμα και όστρακα).
εικ.9_ νότιος τοίχος κτιρίου Q, εξωτερικά: στο κατώτερο τμήμα υπάρχει επικάλυψη με τσιμέντο και στην όψη του ανώτερου ένα κονίαμα με κεραμικό.
εικ.19_ ίχνος τοίχου, δυτικά όριο αρχαιολογικού χώρου: κουρασάνι.
εικ.7_ 4ος χώρος κτιρίου Ρ (νότιος τοίχος): μαλάκο κονίαμα και εξωτερικά επικάλυψη με τσιμέντο.
εικ.11_ δυτική όψη κτιρίου Q: στο κατώτερο τμήμα υπάρχει επικάλυψη με τσιμέντο και στο ανώτερο το μαλακό κονίαμα.
εικ.5_ 3ος χώρος κτιρίου Ρ (νότιος τοίχος): μαλάκο κονίαμα σε όλο το ύψος του τοίχου.
εικ.2_ κλίβανος: κουρασάνι.
εικ.1_ 1ος χώρος κτιρίου Ρ (νότιος τοίχος): κουρασάνι.
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΦΘΟΡΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΦΘΟΡΕΣ ΣΕ ΤΟΙΧΙΟ ΝΕΩΡΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΑΞΙΑΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ/ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΑΞΙΑΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ / ΑΝΑΦΟΡΕΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ/ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

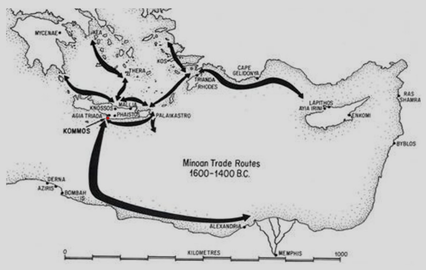

JOSEPH KAI MARIA SHAW ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ Χ

•Ως δημιουργήματα διαδοχικών εποχών εκφράζουν τις **αξίες, τις αντιλήψεις, τα ιδεώδη της κοινωνίας** που τα δημιούργησε και του πολιτισμού τους.

•Επιδιώκεται η ανάδειξη του χώρου μέσω του σ**εβασμού των μνημείων και της διατήρησης του ύφου**ς και της γενικής αίσθησης που ενέπνεαν από την ανασκαφή τους μέχρι σήμερα

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ/ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ/ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΡΑΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΟΜΜΟΥ Ως ΠΟΛΗ-ΛΙΜΑΝΙ

•Ο χώρος **επαναπροσδιορίζεται**, γίνεται εκ νέου κομμάτι της ευρύτερης περιοχής και αποδίδεται σε αυτήν.

•Η **ενεργοποίησή του αρχαιολογικού χώρου** για τη ανάπτυξη της περιοχής είναι μια παράμετρος που τα συνδέει με την οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου.

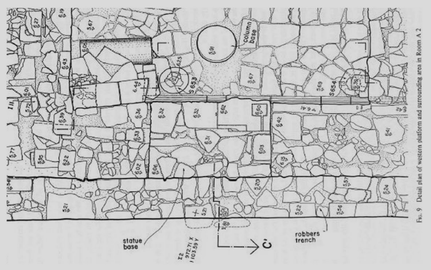
ΧΡΗΣΤΙΚΗ/ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΜΙΝΩΙΚΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

•Το κτίριο Ρ αντιπροσωπεύει μια μεγάλη ανανέωση λιμενικών εγκαταστάσεων στην πόλη του Κομμού. Η **ανακάλυψη τριων ελληνικών ναών (Α,Β,C),** κτισμένων ο ένας πάνω στον άλλο, στην βορειοδυτική πλευρά της νότιας περιοχής, προσδίδει θρησκευτική αξία στον αρχαιολογικό χώρο.
•Η πρόταση, επιχειρεί **να διατηρήσει την εγκατάλειψη** του τοπίου στο σύνολό της, ενώ ανεγείροντας **προστατευτικά κελύφη** διάτρητα στη νότια περιοχή πάνω από τους τρεις Ελληνικούς ναούς, αποσκοπεί στη συμβολική αναπαράστασή τους.

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ/ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ/ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΞΙΑ

ΚΑΤΟΨΗ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΝΑΟΥ Α

•Τα αρχαία ευρήματα, ταπεινά ή μεγαλοπρεπή, στέκουν σιωπηλά, **υποβάλλουν συναισθήματα,** προκαλούν συνειρμούς, προβληματίζουν και διδάσκουν όποιον μπορεί να κατανοήσει καλύτερα τη «γλώσσα» τους.
•Η λογική της επέμβασης υπόκειται στο πλαίσιο της **προστασίας του χώρου και της διατήρησης της αυθεντικότητας των μνημείων.**

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

ΤΡΙΣΔΙΑΣΤΑΤΗ ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΝΕΩΡΙΩΝ

•Η «αξία» που τοποθετεί κάποια κτιριακά κατάλοιπα ως **αντιπροσωπευτικά του είδους τους.**

•Επιδιώκεται η συμβολική χρήση στοιχείων από τις πιο σημαντικές περιόδους της στρωματογραφίας του αρχαιολογικού χώρου. Δεν θα μπορούσε να παραλειφθεί το σύβολο της **στοάς,** ως στοιχείο του πρώτου δημόσιου κτιρίου στο χώρο μετά από την κατασκευή των Μινωικών οικισμών της κεντρικής και βόρειας περιοχής.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΚΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΙΟ

•Αποτελεί τον π**ρώτο οικισμό της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού** (3500 π.Χ.), χίλια χρόνια παλαιότερος από τον οικισμό στο Ακρωτήρι της Θήρας.

•Τιμήθηκε, το 2008, με το **Πρώτο Βραβείο Πολιτιστικής Κληρονομιάς**, στην κατηγορία «Συντήρηση Αρχαίων Χώρων» από την Ευρωπαϊκή Ενωση και την **Europa Nostra**, για την ποιότητα διαμόρφωσης του χώρου και τις ελάχιστες και εξαιρετικής ευαισθησίας παρεμβάσεις, οι οποίες δεν αλλοίωσαν το μοναδικό τοπίο.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΚΑΡΚΟΥ ΣΤΗΝ ΙΟ

ΒΙΛΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, ΚΝΩΣΣΟΣ

•Κτίστηκε το 1906 για να **διαμένει ο αρχαιολόγος Άρθουρ Έβανς**, ενώ κατά τον Β΄Παγκόσμιο Πόλεμο φιλοξένησε τον Γερμανό Διοικητή Κρήτης. Οι τοίχοι ήταν από **λαξευτή πέτρα και άφθονο τσιμέντο**, ένα υλικό που είχε ενθουσιάσει τον Εβανς ο οποίος το μεταχειρίστηκε ακόμη και στις αναστηλώσεις του Ανακτόρου.

•Γύρω από το ιστορικό μνημείο υπάρχει ένας **κήπος, Εδουαρδιανού χαρακτήρα**, που έχει αποτελέσει αντικείμενο μελέτης αρχιτεκτόνων και γεωπόνων.

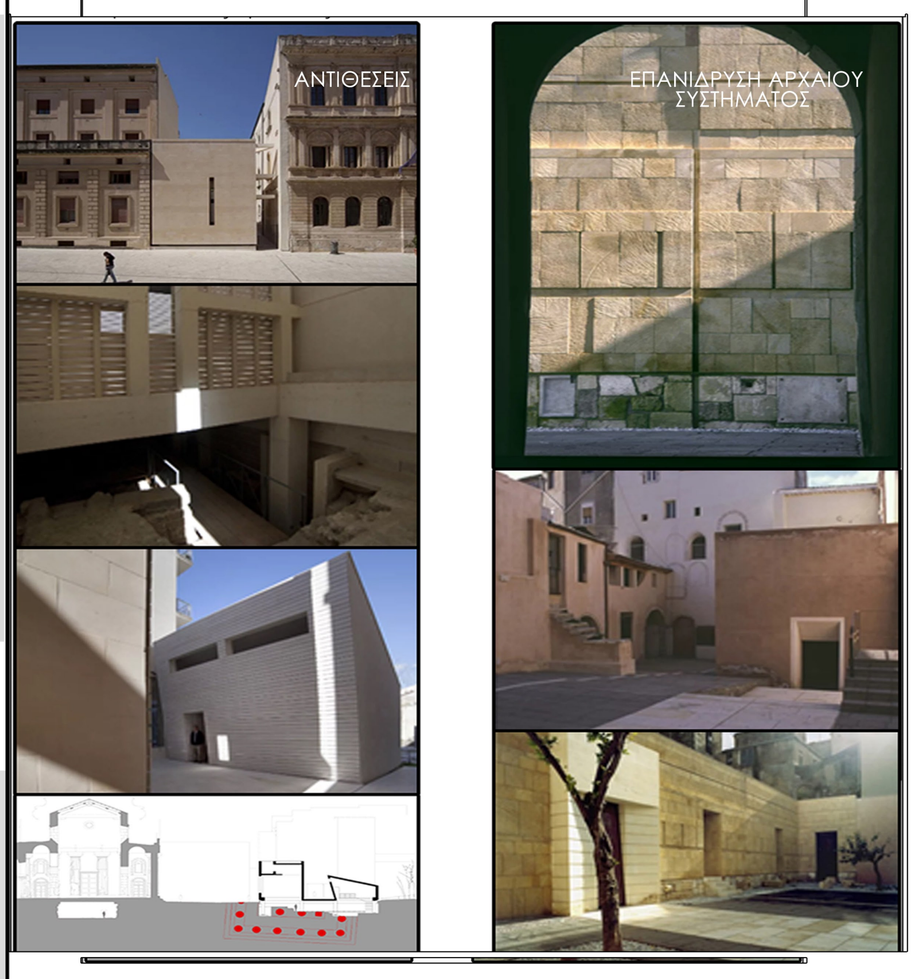

ΒΙΛΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΑΝΑΦΟΡΕΣ/ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ/ΕΡΓΑΛΕΙΑ

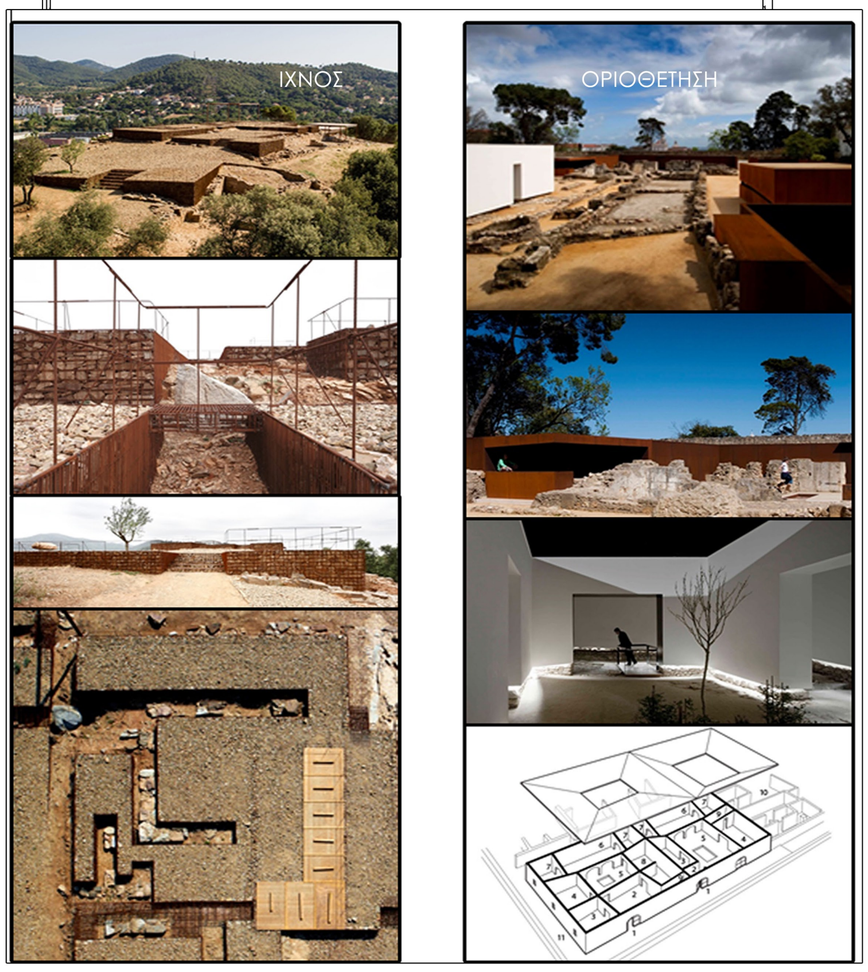
ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ-ΝΕΑ ΚΤΙΡΙΑ

RUINS OF SYRACUSE DELL'ARTEMISION _VINCENZO LATINA.	CORTE INTERNA ISOLATO BOTTARI _VINCENZO LATINA.
ΑΠΟΔΟΣΗ ΡΑΔΙΝΩΝ ΑΝΑΛΟΓΙΩΝ ΤΟΥ ΙΩΝΙΚΟΥ ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΩΡΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ (ΣΤΙΒΑΡΟΤΗΤΑ-ΕΛΑΦΡΟΤΗΤΑ) ΚΑΙ ΗΜΙΦΩΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ.	ΤΟ ΕΡΓΟ ΕΧΕΙ ΣΧΕΔΙΑΣΤΕΙ ΩΣ "ΑΝΟΙΧΤΗ" ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ, ΕΠΑΝΑΚΤΗΣΗ "ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ" ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΩΝ ΘΡΑΥΣΜΑΤΩΝ ΚΡΥΜΜΕΝΩΝ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΑ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ-ΤΟΠΙΑ

ROMAN RUINS OF CAN TACO _TONI GIRONES.	ARCHAEOLOGICAL SITE OF PRAÇA NOVA_JLCG ARCHITECTS.
ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΡΩΜΑΪΚΑ ΙΧΝΗ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΧΩΣΕΩΝ, ΒΕΛΤΙΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ(ΧΩΡΟΣ) ΚΑΙ ΤΟΝΙΖΟΝΤΑΣ ΤΟ ΔΟΧΕΙΟ(ΤΟΙΧΙΑ).	ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΠΟΚΩΔΙΚΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΤΟ ΠΑΛΙΜΨΗΣΤΟ ΜΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ, ΩΣΤΕ ΟΙ ΧΩΡΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΝΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΥΝ ΤΗΝ ΑΙΣΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΤΟΥΣ.

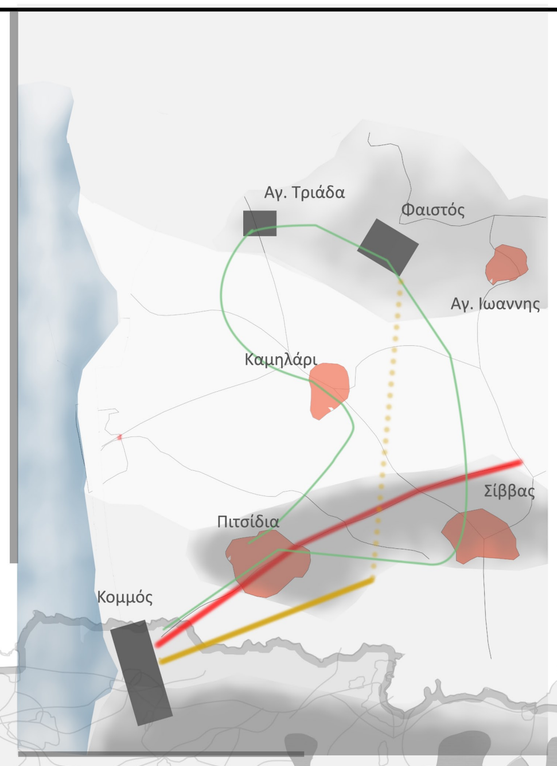
ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ

MARITIME MUSEUM,CASTLE OF LA LUZ _NIETO SOBEJANO ARCHITECTS.	CASTELO NOVO'S CASTLE, PORTUGAL _COMOCO ARCHITECTS.	RESTORATION OF ARAB TOWER, RIBA _AIZPUN, ALMAZAN, CARNICERO.	BAENA CASTLE RESTORATION _JOSE MANUEL.
ΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΜΕ ΣΥΣΣΩΡΕΥΜΕΝΟ ΧΩΜΑ ΕΠΙ ΠΕΝΤΕ ΑΙΩΝΕΣ "ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ", ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΝΟΝΤΑΣ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΣΕ ΜΟΥΣΙΑΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ.	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΝΟΣ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΑΦΗΡΗΜΕΝΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝΤΑΣ ΕΝΑ "ΣΩΜΑ" ΟΡΓΑΝΙΚΟ, ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΔΟΜΕΣ, ΑΛΛΑ ΤΙΣ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΩΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ.	ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΑΝΟΙΚΟΔΟΜΕΙΤΑΙ, ΠΡΟΣΠΑΘΩΝΤΑΣ ΝΑ ΑΝΑΚΤΗΣΕΙ ΤΗΝ ΑΡΧΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΠΕΤΡΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΑΓΙΑ ΤΟΥ ΛΟΦΟΥ.	ΕΠΙΔΙΩΞΗ ΕΝΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΕΝΩΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ(ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΞΥΛΙΝΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ), ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΑΣΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΧΑΡΤΗΣ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΑΝΑΛΥΣΕΩΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΧΑΡΤΗΣ ΠΕΙΟΧΗΣ ΚΟΜΜΟΥ ΚΛ. 1/10.000

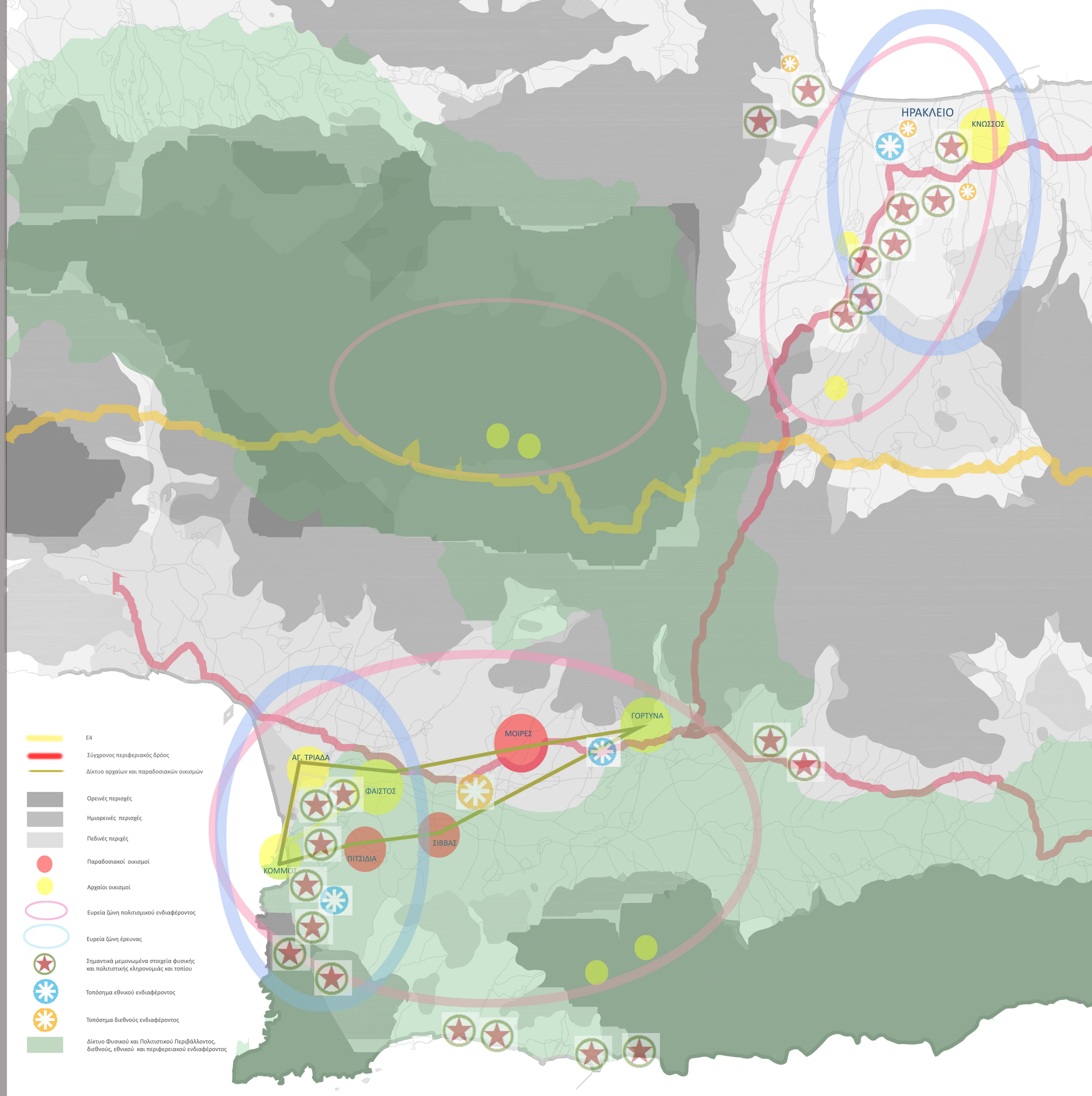
• Δυτικά του νοτίου ηρακλείου πρυτανεύει το **Μινώικό τρίγωνο Φαιστός - Αγ. Τριάδα - Κομμός.**

• Οι ερευνητές έχουν αποδείξει την διοικητική αλλά και την εμπορική τους σχέση, με **συναλλαγές που πραγματοποιούνταν μέσω του αρχαίου δρόμου.**

• Μαζί με τους αρχαίους οικισμούς συνυπάρχουν νεότεροι **παραδοσιακοί.**

• Στόχος η δημιουργία μιας **πεζοπορικής διαδρομής που αναβιώνει το αρχαίο τρίγωνο**, διευρύνοντας το, σε σύγχρονους γειτονικούς οικισμούς με στοιχεία φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΤΜΗΜΑ ΧΑΡΤΗ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΛ. 1/100.000

• Ο νομός Ηρακλείου τμηματοποιείται σε **ορεινά, ημιορεινά και πεδινά τμήματα**
• Τα ημιορεινά και πεδινά τμήματα παρατηρούνται στο βόρειο και στο νότιο τμήμα του, όπου διαπιστώνεται και **έντονη δραστηριότητα από την αρχαιότητα**.
• Στα βόρεια του νομού βρίσκεται η Κνωσσός, ενώ στο νότιο τμήμα το οποίο θα μας απασχολήσει βρίσκεται ο Κομμός.
• Στο νότιο τμήμα του Ηρακλειου και ειδικότερα στην πεδιάδα της Μεσσαράς υπάρχουν **αρχαίοι οικισμοί καθώς και νεότεροι παραδοσιακοί.**
• Εξυπηρετούνται απο το περιφεριακό οδικό δύκτιο του Ν. Ηρακλείου.
• Η περιοχή μελέτης, χαρακτηρισμένη ως **ευρεία ζώνη πολιτισμικού ενδιαφέροντος και έρευνας**, μας δίνει κίνητρα να αξιοποιήσουμε τον αρχαιολογικό χώρο του Κομμού αντίστοιχα: **επισκέψιμος αρχαιολογικός χώρος με κέντρο έρευνας** και αξιοποίησης της ευρύτερης περιοχής.

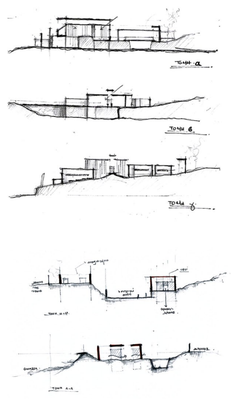
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΙΔΕΑ

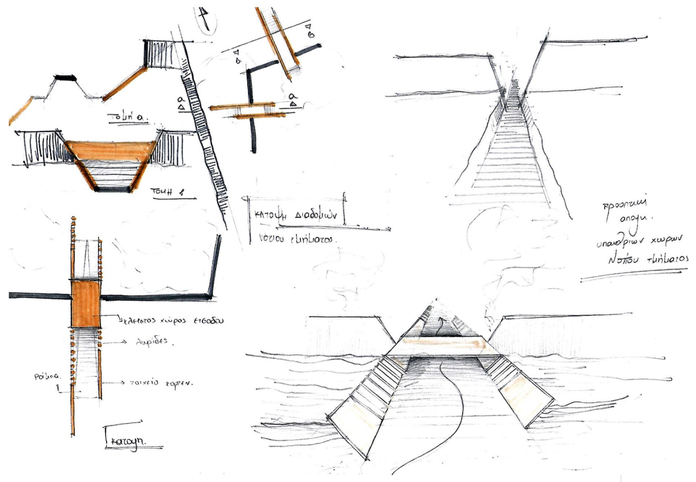
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

• Βασικό στοιχείο του σχεδιασμού αποτελεί η **συγκρότηση ενός συντακτικού** που θα περιέχει **αξίες**, ενός ενιαίου λεξιλογίου στο οποίο θα μπορέσουν να αποδοθούν οι επιμέρους σχέσεις και να αποκτήσει το γενικότερο σύνολο νόημα.

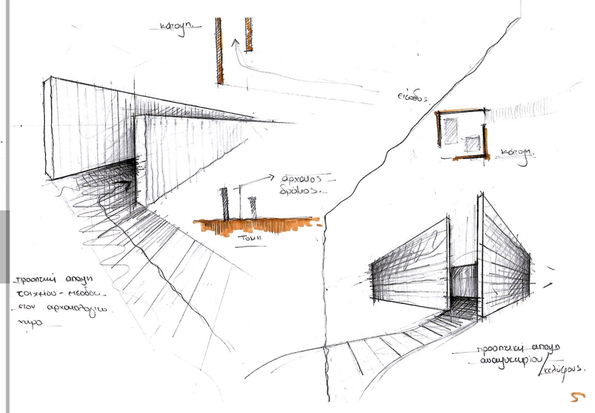
• Η στρατηγική οργάνωσης του χώρου στηρίζεται στη συνεχή, συνειδητή **παροχή ερεθισμάτων** του θεατή, που προκαλούν συναισθήματα (affect) και έχουν τη δύναμη να δρουν άμεσα, πριν από τη μεσολάβηση της λογικής σε βαθύτερο επίπεδο. Απαιτούνται λεπτοί χειρισμοί, πολλαπλά επίπεδα δράσης για την επίτευξη επαρκούς βαθμού πολυπλοκότητας, ικανού να δημιουργεί ψυχολογικές επιδράσεις στο χρήστη (απόδοση των όψεων σε σχέση με την κάτοψη: η πλέον αντιληπτή απεικόνιση του χώρου).
Με την πρώτη ανάγνωση περιοχής μελέτης, επικαλείται το εργαλείο της **υπέρθεσης** για να οργανώσει και να νοηματοδοτήσει το χώρο.

• Στόχος είναι η επίτευξη μιας χωρικότητας που θα **διεγείρει το ανθρώπινο πνεύμα**, θα ξυπνήσει την ευαισθησία (Tadao Ando) και θα επικοινωνήσει με την αμηχανία που προκαλείται από την **παρουσία της απουσίας** ενός ολόκληρου πολιτισμού, με στόχο την εξερεύνηση του **"ανοικείου"**, όπως ορίζεται για κάτι που παλαιότερα ήταν οικείο και έχει πλέον απωθηθεί.
(Sigmund Freud)

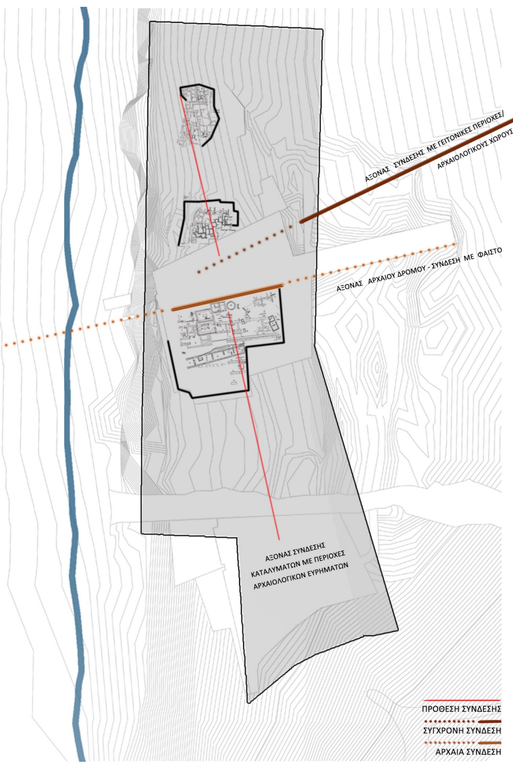
ΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

• Διαχωρισμός περιοχής σε κάθετες, στο παραλιακό μέτωπο, ζώνες. Πρόκειται για τους **ενδιάμεσους χώρους** στα σημεία ενδιαφέροντος (αρχαιολογικά κατάλοιπα και περιοχή καταλυμάτων). Τα επίπεδα αυτά, μέσω της **υπέρθεσης,** έχουν ως πρόθεση να ενοποιήσουν τους πυρήνες με τρόπο ομαλό και μη διακριτό, διαμορφώνοντας το ευρύτερο περιβάλλον. Η ασάφεια και ο μη διαχωρισμός τους, τονίζουν την συμπληρωματική φύση των επιπέδων-πυρήνων, προκαλώντας κάτι το ανοίκειο: αβεβαιότητα, έκπληξη.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΧΩΡΟΥ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ ΑΞΟΝΩΝ

• **Αρχαίος άξονας**: προέρχεται από την κατεύθυνση Ανατολής-Δύσης του Μινωικού δρόμου, ίχνη του οποίου υπάρχουν μέχρι σήμερα στο νότιο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου. Πρόθεση της σύνθεσης είναι η **αναβίωση του αρχαίου δρόμου** και η συμβολική σύνδεσή του με το Μινωικό λιμάνι, ανακαλώντας μνήμες του παρελθόντος.

• **Σύγχρονος άξονας**: συνδέει σήμερα τον Κομμό με τις **γειτονικές περιοχές και αρχαιολογικούς χώρους** του Ηρακλείου. Η προέκτασή του οδηγεί στον εδιάμεσο χώρο νοτίου και βορείου τμήματος του αρχαιολογικού χώρου, διαιρώντας τον σε δύο μέρη, από όπου υπάρχει πλήρης εποπτεία όλου του χώρου.

• **Άξονας πρόθεσης σύνδεσης**: προστίθεται, με κατεύθυνση Βορρά-Νότου, και επιχειρεί να **συνδέσει το χώρο των καταλυμάτων με όλα τα τμήματα του αρχαιολογικού χώρου.** Μια σύντομη πορεία για ερευνητές και περιηγητές.

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΜΕ ΑΞΟΝΑ ΑΝΑΤΟΛΗ-ΔΥΣΗ

ΑΞΟΝΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ/ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

ΑΞΟΝΑΣ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΟΜΟΥ - ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΦΑΙΣΤΟ

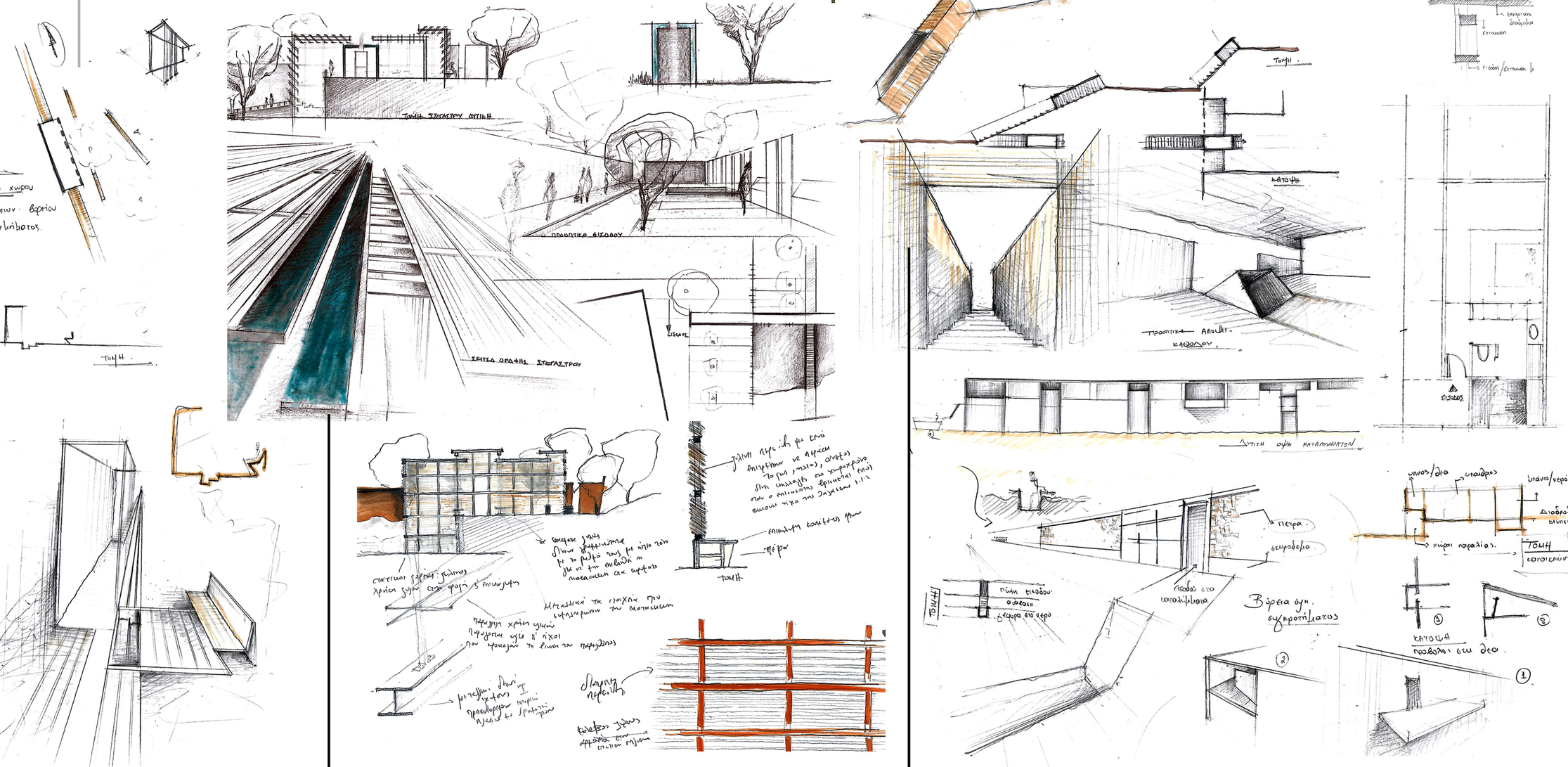
ΑΞΟΝΑΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΜΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

ΑΞΟΝΟΜΕΤΡΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

ΧΩΡΟΙ ΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟ ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΑΤΡΗΤΟΥ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΑΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΟΥ ΜΥΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΟΥΣ, ΜΕ ΚΥΡΙΑ ΧΡΗΣΗ ΤΗΝ ΛΑΤΡΕΙΑ.

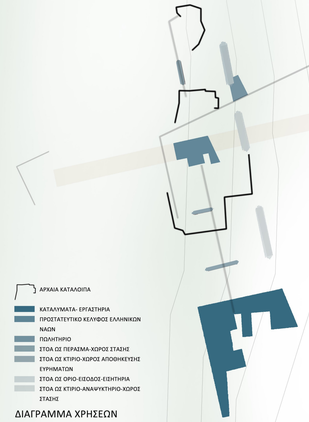
ΜΕ ΤΗΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ ΠΡΟΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΝΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ, ΟΝΤΑΣ ΑΝΕΞΑΛΕΙΠΤΟΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΙΜΟΣ ΣΤΟ ΕΠΑΚΡΟΝ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΣΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ

• **Νέες δομές:** στηρίζονται στην **απλότητα, γνησιότητα** των στοιχείων που ξυπνούν το αίσθημα του **ανοικείου** και προκαλούν την φαντασία.

• **Περιήγηση:** οργανώνεται από **διαδρομές που δεν είναι απαραιτήτως οι πιο κοντινές**, αλλά αφήνουν τον περιηγητή να ταξιδέψει, προσθέτοντας τη διάσταση του χρόνου στη ξενάγηση.
Σημαντικό ρόλο σ' αυτό καταλαμβάνουν οι **ενδιάμεσοι χώροι ως ζώνες αποφόρτισης**, με χώρους στάσης, για την εισαγωγή σε μια νέα εμπειρία του επόμενου χώρου.
Εναλλαγές στη φωτεινότητα, σε υλικά και σε άλλα αρχιτεκτονικά στοιχεία συμβάλουν σ' αυτή την εμπειρία. Ο χειρισμός τους, με τρόπο που κάνει συνεχως την **ένταση να αυξάνεται και να μειώνεται**, δημιουργεί την **απαιτούμενη κλιμάκωση** για την ολοκλήρωση της εμπειρίας.(Rossi)

• **Σύνολο σύνθεσης**: ως μια **ολότητα** (Wholeness), αποτελείται από **επιμέρους στοιχεία**, τα οποία μοιράζονται τέτοια δομή και λειτουργία ώστε να **ρέουν σε μια συνέχεια**. Ενώ το κάθε στοιχείο είναι αυτόνομο και ισότιμο με τα υπόλοιπα, λόγω της σχέσης με τον περίγυρό του, αποτελεί μια οντότητα με αυξημένη ένταση, όπου αλληλεπιδρά με τα άλλα στοιχεία συνθέτοντας ένα ευρύτερο σύνολο.

• **Στοα:** επιλογή ενός στοιχείου μέσα από τα **συντρίμμια του παρελθόντος**, το οποίο φέρει νοήματα και μνήμες της ιστορίας του τόπου, ανάγεται σε πρωταγωνιστή μιας νεότερης αφήγησης δίνοντας διαφορετικές οπτικές γωνίες αντίληψης του συνόλου. Φέρει συμβολισμό, **εκφράζει τη σωματικότητα** μέσω των αναλογικών μεμονομένων στοιχείων του, ως αρχιτεκτονική **απεικόνιση του ανθρωπίνου σώματος**, επικοινωνεί με το θεατή, αποπνέει **αίσθηση βαρύτητας-ακαμψίας, έκτασης-ύψους.** Τα στοιχεία που το πλαισίωνουν δεν είναι ελάσσονος σημασίας, αντιθέτως αποτελούν συστατικά ανάδειξης της σύνθεσης.

• Η γενικότερη χρήση συμβόλων και αρχετυπικών μορφών έχει την ικανότητα να προσδίδει στο χώρο σπουδαιότητα που αποτυπώνεται στη μνήμη του επισκέπτη, διότι όπως επισημαίνει και ο Bernard Tschumi, **« Όταν το σώμα βρίσκεται αντιμέτωπο με κάτι, το μυαλό προβάλει σε αυτό τις προηγούμενες εμπειρίες, μέσω ενός μηχανισμού συσχετισμών και αναμνήσεων».**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ-ΠΡΟΘΕΣΕΩΝ

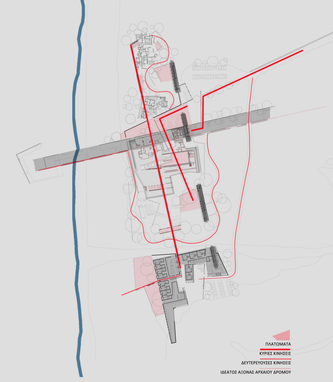
ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΛ. 1:500

• **Κατεύθυνση**: εργαλείο σύνθεσης διαδρομών, σηματοδοτεί την **ανάπτυξη μιας παρελθοντικής αφήγησης** και είναι ζωτικής σημασίας για την χωρική οργάνωση.
Συσχετίζει το χώρο με το ευρύτερο περιβάλλον, εκφράζοντας διαφορετικά νοήματα στον οριζόντια (στροφή στο άπειρο) και κατακόρυφο άξονα (άνοδος-κάθοδος).
Η συχνή αλλαγή κατεύθυνσης δημιουργεί ανησυχίας και ωθεί τον χρήστη να εστιάζει σε διαφορετικές οπτικές, συνάμα την περιέργειά του σε σχέση με το χώρο, μετατρέποντας τη διαδρομή σε κάτι περισσότερο από ένα περιεχόμενο. Η απουσία ιεράρχησης της κατεύθυνσης δημιουργεί ένα πεδίο δυνατοτήτων και αίσθηση πολλαπλότητας.

• **Δύο κατηγορίες κινήσεων:**

1) Γραμμική: Σύντομη, άμεση, όπου ο επισκέπτης ατενίζει τα αρχαία κατάλοιπα και συνάμα το παρελθόν, σε απόσταση και πάνω από αυτά, ως προέκταση της μνήμης τους.

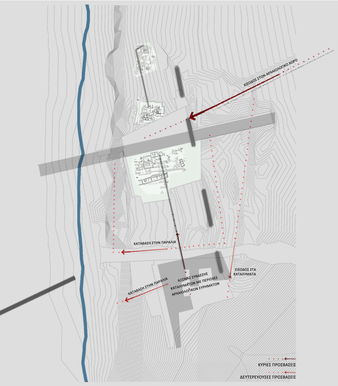
2) Οργανική διαδρομή: αναπτύσσεται αρμονικά με τους σχηματισμούς και τις εντάσεις του αναγλύφου. Η άμεση σχέση αυτή επιχειρεί την βιωματική χρήση των αισθήσεων του επισκέπτη (αφή, ακοή, όραση), παρακολουθώντας τις εναλλαγές στο χωροχρόνο.
Δύο εξωτερικές του αρχαιολογικού χώρου, διαδρομές σχηματίζονται επίσης ως δευτερεύουσες οργανικές, ακολουθώντας το χαρακτήρα του τοπίου. Η μία αναφέρεται στην είσοδο των ερευνητών στα εργαστήρια-καταλύματα και η δεύτερη στους περιπατητές-λουόμενους της παραλίας, η οποία μετατρέπεται σε άμεση όταν έρχεται σε επαφή με τον ιδεατό άξονα του αρχαίου δρόμου. Κύριος στόχος αυτού είναι η πυροδότηση ενδιαφέροντος των λουόμενων να επισκεφθούν το χώρο καθώς περιηγούνται γύρω από αυτόν και βιώνοντας μια κατάβαση στην παραλία, κλειστού-ανοικτου χαρακτήρα, με έντονες τις εναλλαγές φωτός-σκιάς, στην κατεύθυνση του αρχαίου δρόμου.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΙΝΗΣΕΩΝ

• **Κύρια είσοδος:** τοποθετείται **στο μέσον** του αρχαιολογικού χώρου, στην πιο σημαντική από τις τρεις ενδιάμεσες ζώνες, ως προέκταση της σύγχρονης σύνδεσης του Κομμού με τις γειτονικές περιοχές-αρχαιολογικούς χώρους και συνοδεύεται από χωρο στάθμευσης με φύτευση. Το σημείο αυτό προσφέρει **πλήρη εποπτεία** του χώρου, κυρίως στο νότο, ενώ υποσκιέι κάποια συνέχεια των καταλοίπων στο κεντρικό και βόρειο τμήμα του, προς εξερεύνηση στο υψηλότερο σημείο του λόφου. Το νότιο τμήμα παρουσιάζει μεγαλύτερο ενδιαφέρον (ποικίλες ιστορικές φάσεις), επομένως επιδιώκεται ο επισκέπτης να ξεκινήσει την περιήγησή του από αυτό.

• **Δευτερεύουσες προσβάσεις:** απευθύνονται στους ερευνητές με την είσοδό τους στα καταλύματα και στους λουόμενους με την κατάβασή τους στην παραλία.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΒΑΣΕΩΝ

• **Γραμμικά και φαινομενικά γραμμικά στοιχεία** συντίθενται στο χώρο με **κελύφη** και **επιφάνειες-σύμβολα**, ώστε ο περιπατητής να αντιλαμβάνεται το χώρο ως ένα πεδίο πολλαπλών γεγονότων. Μέσω της διάταξής τους, ορίζουν το χώρο, δημιουργώντας, άλλοτε **σκληρά και σαφή περιγράμματα** και άλλοτε **νοητά όρια.**

• Τα **κατακόρυφα γραμμικά** στοιχεία (επιμήκη τοιχία), κατέχουν ισχυρότερη θέση στην αντιληπτική απεικόνιση του χώρου από ότι τα **οριζόντια** (διαδρομές, περάσματα), καθώς λειτουργούν συμπληρωματικά γεφυρώνοντας πυρήνες.

• Τα **φαινομενικά γραμμικά στοιχεία** ακολουθούν τον άξονα Α/Δ του αρχαίου δρόμου, υψώνονται στις τότε διαστάσεις του σε έναν νοητά περίκλειστο χώρο με μόνη πηγή φωτός μια σχισμή στο δώμα. Καθώς εξελίσσεται η πορεία προς τη θάλασσα, εξελίσσεται και η σχέση του περιπατητή μειώνοντας την ένταση φωτός-σκιάς.
Πρόκειται για μια **διαδρομή που βιώνεται αποσπασματικά** και αναφέρεται στην αναπαράσταση του παρελθοντος, αφυπνίζοντας μνήμες.

• Κοινό στοιχείο τους με τις **επιφάνειες-σύμβολα** είναι η μορφή τους, που προέρχεται από το αρχετυπικό σύμβολο της στοάς.
Βρίσκονται σε μία συνέχεια που ο επισκέπτης αντιλαμβάνεται οπτικά, χωρίς να είναι σε θέση να την βιώσει συνολικά. Έχουν διαφορετική κατεύθυνση, ομως χρησιμοποιούν την ίδια εξελικτική στρατηγική με εργαλείο την **επανάληψη.**

• Τα **κελύφη** λειτουργούν προστατευτικά, προφυλάσσοντας ευρήματα από τις καιρικές συνθήκες και στεγάζοντας, αντίστοιχα τις προσπάθειες μελετητών να γίνει ξανά ο χώρος ισχυρό τοπίο.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΘΕΤΙΚΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

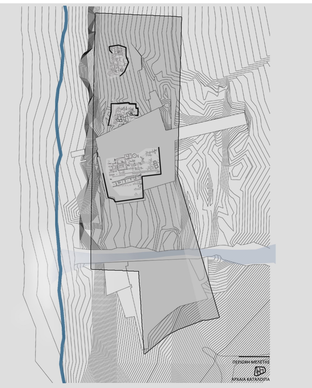
• **Χαρακτήρας του αναγλύφου: εναρμονίζεται με τις περιμετρικές κινήσεις** του αρχαιολογικού χώρου, ενσωματώνοντας την οργανικότατα αυτή κυρίως στο κεντρικό και βόρειο τμήμα της περιοχής μελέτης, με επακόλουθο την αντιμετώπισή του ως μια ολότητα.

Σε αντιπαράθεση με τους σχηματισμούς του αναγλύφου έρχεται η **άμεση κίνηση Β/Ν** που ενώνει τα καταλύματα των ερευνητών με το βορειότερο σημείο του λόφου και η νοητή κίνηση Α/Δ του αρχαίου δρόμου. Η λογική αυτή υπάγεται στο πλαίσιο της **δημιουργίας αντιθέσεων** από το εσωτερικό του αρχαιολογικού χώρου, τον περιβάλλοντα χώρο έως και τον πυρήνα περιοδικής κατοίκησης των ερευνητών. Οι αντιτιθέμενες έννοιες και τα συναισθήματα που προκαλούν στον επισκέπτη, εσωματώνουν και μεταφράζουν νοήματα που προέρχονται από τον πολιτισμό και την ιστορία μίας προγενέστερης πόλης-λιμάνι.

• Το σύνολο της σύνθεσης φιλτράρεται από **λωρίδες γραμμικού πρασίνου** που ευδοκιμούν στην περιοχή και **οργανικές μάζες** που συμπληρώνουν την ήδη υπάρχουσα φύτευση. Συνεπώς ο αρχαιολογικός χώρος προστατεύεται και οριοθετείται νοητά από την υπάρχουσα και την συμπληρωματική φύτευση, η οποία σε συνδιασμό με το ανάγλυφο περιμετρικά του χώρου (αναχώματα) επιτρέπει στον περιπατητή να έχει θέαση των καταλοίπων, χωρίς όμως να έχει καμία αλλη πρόσβαση από αυτήν της κεντρικής εισόδου.

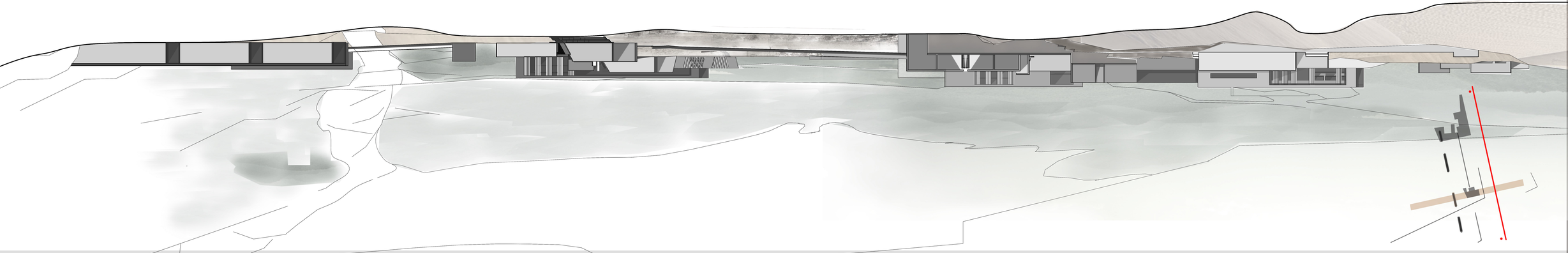

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

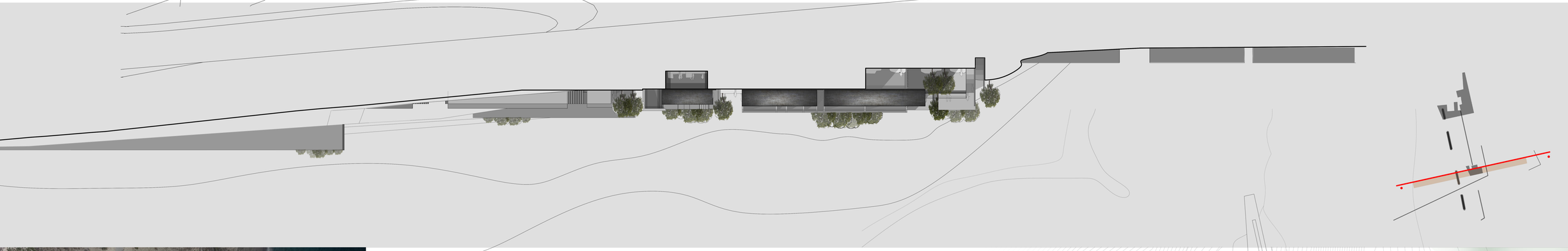

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΓΛΥΦΟΥ/ΑΡΧΑΙΩΝ ΚΑΤΑΛΟΙΠΩΝ

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ ΚΛ. 1:300

ΕΓΚΑΡΣΙΑ ΤΟΜΗ ΚΛ. 1:300

ΚΑΤΩΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ ΚΛ. 1:750

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ

ΤΟΜΗ ΣΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

- Τα μη πεπερασμένα όρια του τόπου αλλά και του χρόνου εκφράζονται στο σύνολο της συνέχειας
- Η ανάδυση της σχέσης του αρχαιολογικού χώρου με τη θάλασσα, ηθελημένα επιβεβαιώνεται από την επέκτασή του στα όρια αυτής.
- Ο αρχαίος δρόμος επαναφέρεται, δημιουργώντας μηχανές μέσα από μια βιωματική εμπειρία, οδηγούμενος από τη θάλασσα προς τη Φαιστό και αντίθετα.

ΒΟΡΕΙΟΔΥΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

- Η όψη από τη θάλασσα, μέσω των επεμβάσεων, αποκαλύπτει την παρουσία μιας σκουριάς.
- Η αναβίωση της σχέσης του αρχαιολογικού χώρου με τη θάλασσα, ηθελημένα επιβεβαιώνεται από την επέκτασή του στα όρια αυτής.
- Ο αρχαίος δρόμος επαναφέρεται, δημιουργώντας μηχανές μέσα από μια βιωματική εμπειρία, οδηγούμενος από τη θάλασσα προς τη Φαιστό και αντίθετα.

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΝΟΤΙΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

- Στο νότιο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου εστιάζει το ιδιωτικό ανάκτορο Γ.
- Την παλαιωμένη τοιχοποιία δύο σειρές εντοιχισμένων λίθων αναφέρουν την νότιοτερη (μόνο αυτή είναι εμφανής λόγω εγγονής στρωματογραφίας .
- Οι κυκλοτερείς κόψεις ερευνητικούσες, διακρίνονται επιβάλλονται στο χώρο και κατευθύνουν την επισκέπτη στην κατανόηση αλλά στην ερμηνεία του τόπου, ως παρόν αλλά και ως παρελθόν που αναβιώνει ως μνήμη στη συνολική αλληλουχία του χώρου.

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ
ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΝΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΥΔΑΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

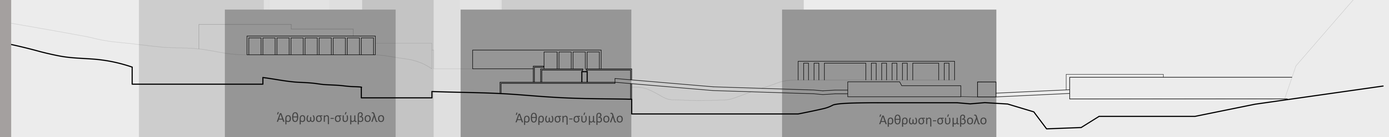
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΚΑΤΩΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΟΜΗ_ΣΧΕΣΕΙΣ - ΑΡΘΡΩΣΕΙΣ - ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ

Αρχαία κατάλοιπα | Ενδιάμεσος χώρος | Αρχαία κατάλοιπα | Ενδιάμεσος χώρος | Αρχαία κατάλοιπα | Ενδιάμεσος χώρος

Άρθρωση-σύμβολο

•Το ενδιαφέρον για το ζήτημα του «**ενδιάμεσου χώρου**» (in - between) προκύπτει κυρίως λόγω της ανάγκης να κατανοήσουμε '**ασαφείς περιοχές**' που **μεσολαβούν ανάμεσα σε βεβαιότητες-κυρίαχες ταυτότητες** (αρχαία κατάλοιπα), με τη διαμόρφωση μιας **προσέγγισης εννοιολογικής και σχεδιαστικής**. Η σχέση αυτή ταλαντεύεται ανάμεσα στον τεχνητό και το φυσικό, ανάμεσα στον τεχνικό πολιτισμό και το φυσικό περιβάλλον.

Άρθρωση-σύμβολο

•Αναφερόμαστε, λοιπόν, σε έναν χώρο, ο οποίος **«μεσολαβεί», ο οποίος δεν διαθέτει σαφή δομή**, ο οποίος **συνδέει,** χωρίς να θεωρεί την σταθερότητα των συνδεόμενων μερών, ως βεβαιότητα. Πρόκειται για έναν χώρο που μεταβάλλεται, που εξελίσσεται, με τον ίδιο τρόπο που εξελίσσεται η δομή των οργανισμών. **Αποτελεί έναν τόπο κοινωνικών, πολιτιστικών και φυσικών μετασχηματισμών, γύρω ή ανάμεσα από ταυτότητες.**

Άρθρωση-σύμβολο

•Επιχειρείται η ενεργοποίηση συσχετίσεων, για τη δημιουργία χώρων, οι οποίοι **διαθέτουν την ικανότητα να επαναπροσδιορίζουν τις ταυτότητες των υπολοίπων στοιχείων του χώρου.** Διαφορετικά χαρακτηρίζονται ως χώροι που παραμένουν κενοί, οι οποίοι απλώς συμπληρώνουν το σύνολο.
•Επομένως, δεν ανήκουν στην τάξη του 'διάκενου' ή του 'περιθωρίου' μεταξύ των συστημάτων. **Αναζητούν την οριοθέτηση μεταξύ των συστημάτων, στο επίπεδο της διαπραγμάτευσης μεταξύ φύσης – πολιτισμού.**

•Ο '**ενδιάμεσος χώρος**', ως μια **ευεργετική δομική ασυνέχεια**, καθορίζει τις δομικές συσχετίσεις μεταξύ διαφορετικών προγραμμάτων. Αυτό σημαίνει ότι η σχέση αυτή δεν είναι θεμελιωμένη, αλλά τίθεται πάντα ως πρόβλημα και ως ένα **ερώτημα**, το οποίο μπορεί να δεχθεί **διαφορετικές απαντήσεις.**

•Σε μια πιο τοπική κλίμακα, ο διαχωρισμός **κενού-πλήρους**, συσχετιζόμενος με τις **θετικές- αρνητικές ακολουθίες**, ξεκινά ανά-συγκροτώντας ετερογενείς χώρους, **παλιές και νέες δομές**. Αναφέρεται σε δυϊσμούς: η μορφή και το περιεχόμενο, η διαχρονία και η συγχρονία, το όμοιο και το έτερο, αλλά και ο **πολιτισμός και η φύση**.

•Μέσω των στοιχείων και των συσχετισμών τους, η πρόταση θεωρείται ως μια πρακτική που **κατασκευάζει τις προϋποθέσεις για την ισότιμη προσέγγιση των δυο παραγόντων** (φύση- αρχαίος πολιτισμός) και την ενεργοποίηση της αμοιβαίας επίδρασης μεταξύ των δύο.

ΣΤΟΑ - ΟΡΙΟ

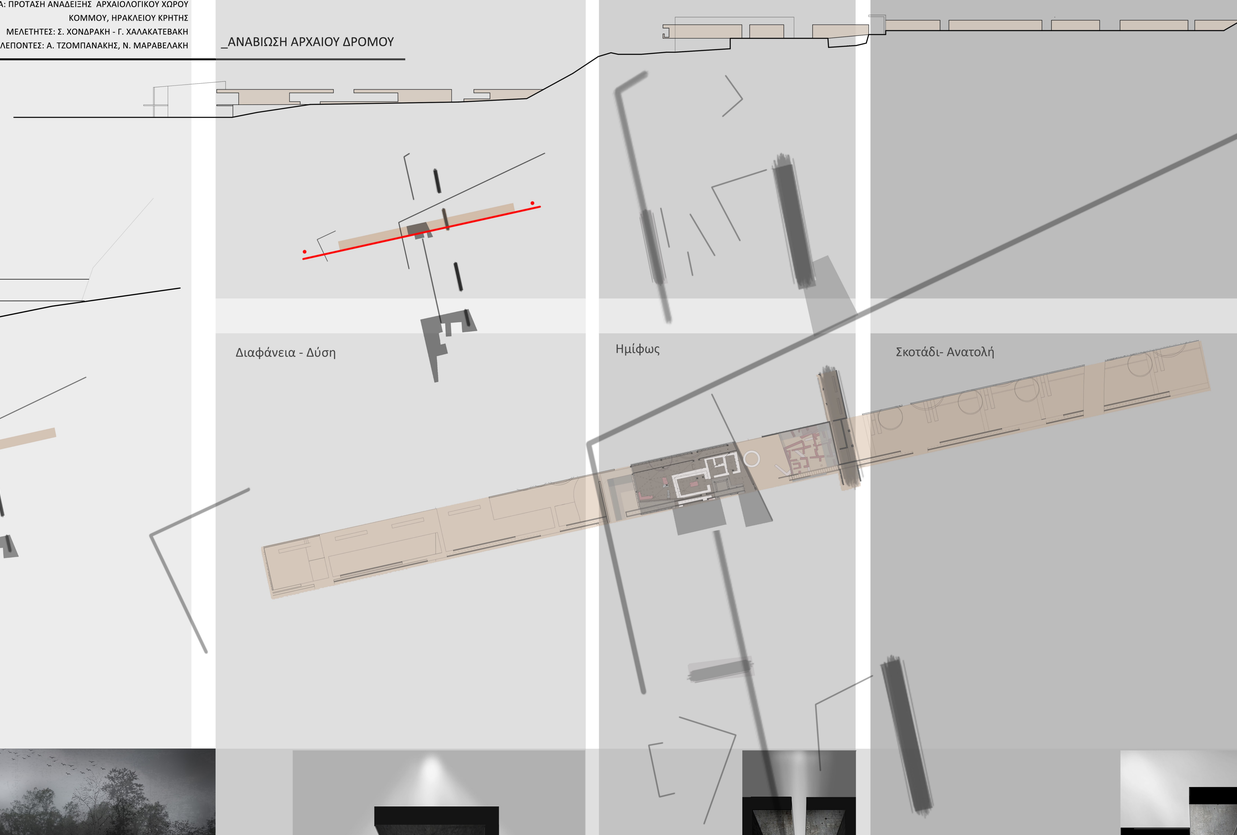

ΣΤΟΑ - ΚΤΙΡΙΟ

ΣΤΟΑ - ΠΕΡΑΣΜΑ

_ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΑΡΧΑΙΟΥ ΔΡΟΜΟΥ

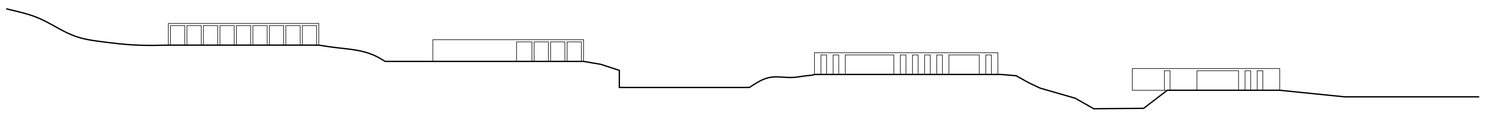
Διαφάνεια - Δύση | Ημίφως | Σκοτάδι- Ανατολή

...η πορεία οδηγεί στο ημίφως που διαχέεται άμεσα από την οροφή. Δημιουργεί το αίσθημα του υψηλού, της σπουδαιότητας, μέσω της ανάδειξης των αξιών που εμπεριέχει το μνημείο.

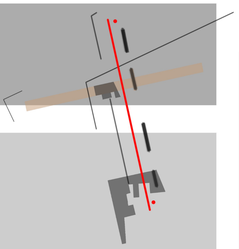

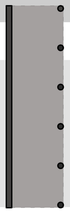
•**Στοά ως κτίριο-χώρος αποθήκευσης**, στο βόρειο τμήμα του αρχαιολογικού χώρου. Η τυπολογία της βασίζεται στις αναλογίες του αρχετύπου μεταξύ των μετακιονίων. Τα υποστηλώματα έχουν μετασχηματιστεί σε τετράγωνα, με τις ίδιες διαστάσεις των κυκλικών.

Στοά ως όριο στο κεντρικό τμήμα του χώρου. Τα υποστηλώματα είναι τετράγωνα, τηρουμένων των αναλογιών της προηγούμενης στοάς. Έχουν αντίθετους προσανατολισμούς εξυπηρετώντας διαφορετικές λειτουργίες: **είσοδος, εισητήρια**.

Στοά νοτίου τμήματος αρχαιολογικού χώρου Κομμού. Μετακιόνια διαστήματα 3,27m.

•**Η στοά** είναι ένας **ασταθής αρχιτεκτονικός** τύπος, χωρίς αποκρυσταλλωμένες αναλογίες. **Η βασική αρχιτεκτονική μορφή της, μπορούσε να επεκταθεί και να γίνει πιο περίπλοκη, ανάλογα με τις ανάγκες και την αισθητική που προορίζονταν να εξυπηρετήσει.** Έχε την δυνατότητα να προσαρμοστεί στις εκάστοτε πολιτικοκοινωνικές ανάγκες του χώρου ικανοποιόντας την αισθητική, αλλα και την λειτουργία.

Αυτή η δυνατότητα του αρχέγονου αυτού αρχιτεκτονικού τύπου, εφαρμόστηκε στην παρούσα μελέτη με εξελικτική πορεία, βασισμένη στις ιστορικές φάσεις.

Στοά ως κτίριο- αναψυκτήριο-χώρος στάσης στο νότιο τμήμα. Τα υποστηλώματα της έχουν τριπλασιαστεί σε μήκος με τέτοια αναλογία πλήρων-κενών που τις εντάσσει στο τοπίο. Το υλικό που χρησιμοποιείται είναι ξύλο ώστε να ισορροπήσει τη βαρύτητα του μεγέθους σε συνάρτηση με τις συμπαγείς κολώνες των ιστορικών χρόνων.

•**Στοά στο εωτερικό κτιρίου**, στον χώρο των καταλυμάτων. Προσαρμόζονται στον περιεχόμενό της, οι λειτουργίες που της αποδίδονται: εστιατόριο-χώρος συνεδριάσεων.

ΣΤΟΑ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟΥ ΚΕΛΥΦΟΥΣ

Η διαδρομή οδηγεί στην εξωστρέφεια του τοπίου. Το φώς έφερε στην επιφάνει τα ίχνη του αρχαίου δρόμου, που ενώνει την ενδοχώρα της Μεσσαράς με το λιμάνι του Κομμού και κατευθύνει τον περιπατητή στην αποκάλυψή του...

Η αντίφαση ανατολής και του σκότους δημιουργεί υποβλητική ατμόσφαιρα και πόλο έλξης ενδιαφέροντος. Εδώ αντιστοιχεί η έναρξη πορείας με στόχο την αναζήτηση του φωτός.

Ο εσώκλειστος χώρος που έρχεται από το χάος του χώρου και του χρόνου γεννά απορίες και προβληματισμούς.

•Η δημιουργία χωρικού συμβολισμού αποδίδει επιθυμητά μηνύματα μέσω της βιωματικής εμπειρίας, προβάλλοντας το ιδεολογικό περιεχόμενό του. Στη δεδομένη απεικόνιση το σύμβολο στοά αναπαράγεται σε **τρείς διαφορετικούς τύπους**, ξεκινώντας από την **ανατολή, οδηγούμενος προς τη δύση**, συνεργώντας σε αυτό το **φώς**, δημιουργώντας **μυσταγωγικά αισθήματα** στον περιπατητή, καθοδηγώντας τον από ένα χώρο υποφωτισμένο διαδοχικά προς ένα διαυγή και φωτεινό, υπο το πρίσμα της ανάδειξης του αρχαίου Μινωικού δρόμου.

•Ο επισκέπτης σε αυτή τη διαδρομή ακροβατεί στα δίπολα οικείου και ανοικείου, αλήθειας και αγνώστου, φωτός και σκιάς, οδηγούμενος από το σκοτάδι, χάος , στο φώς, γαλήνη αναπτύσσοντας τη δική του εμπειρία και ένα προσωπικό διάλογο με το παρελθόν.

ΣΤΟΑ ΣΤΗ ΔΥΣΗ - ΚΑΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΘΑΛΑΣΣΑ

ΣΤΟΑ ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ - ΕΙΣΟΔΟΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_Προσδιορισμός θέσης προστατευτικού κελύφους

ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ - ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΙΚΟ ΚΕΛΥΦΟΣ ΝΑΩΝ

ΑΡΧΑΙΑ ΚΑΤΑΛΟΙΠΑ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ

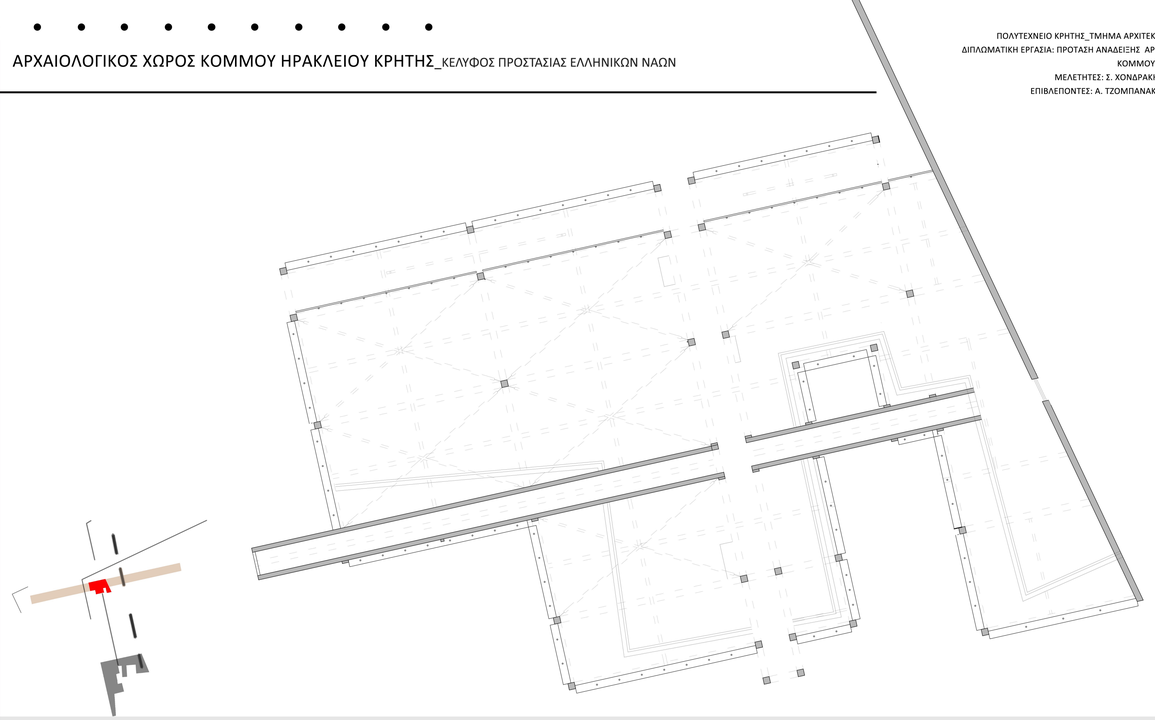
ΕΝΔΙΑΜΕΣΟΣ ΧΩΡΟΣ

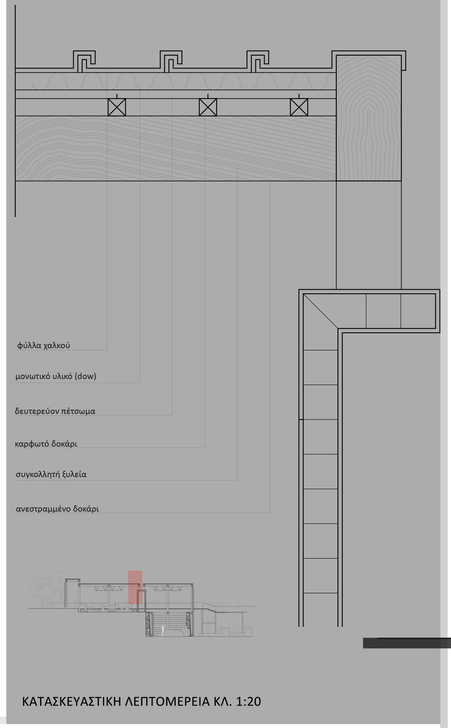
ΤΜΗΜΑ ΚΑΤΟΨΗΣ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΛ. 1/200

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΚΕΛΥΦΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΝΑΩΝ

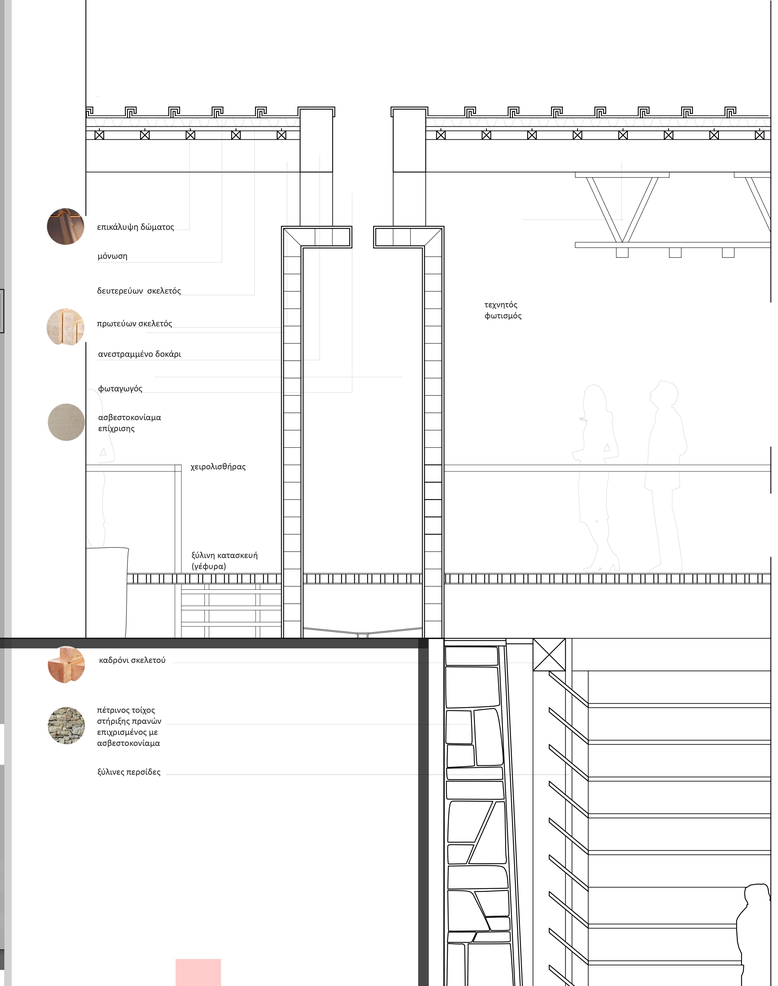
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΛ. 1:100

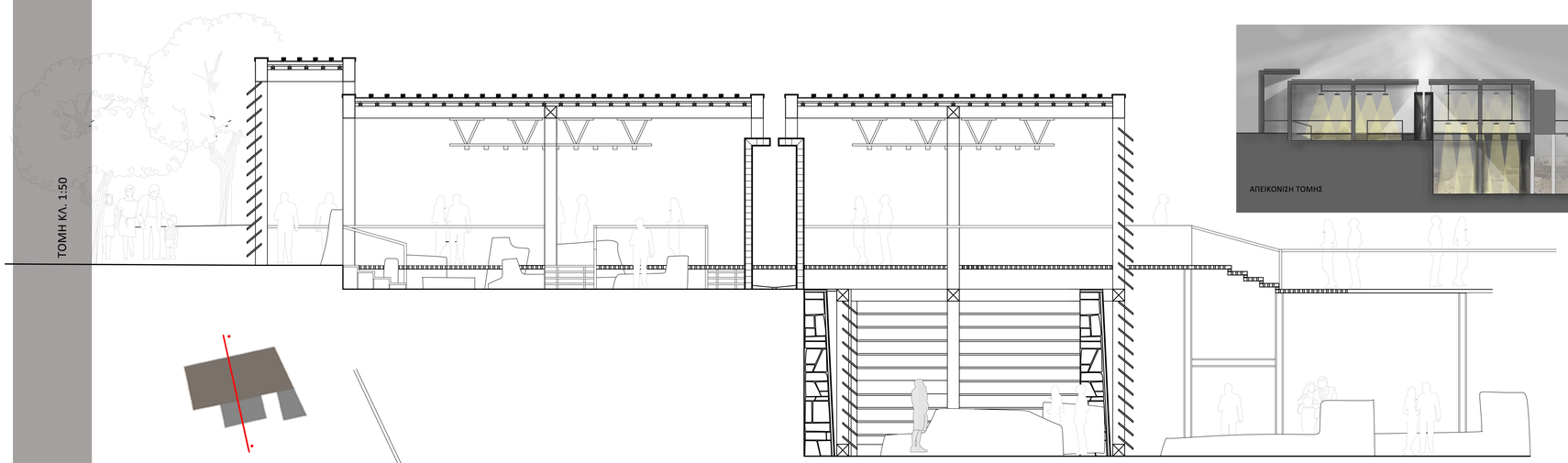

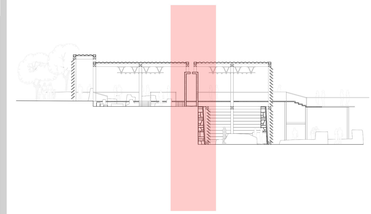
ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΛ. 1:20

ΤΟΜΗ ΚΛ. 1:50

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΜΗΣ

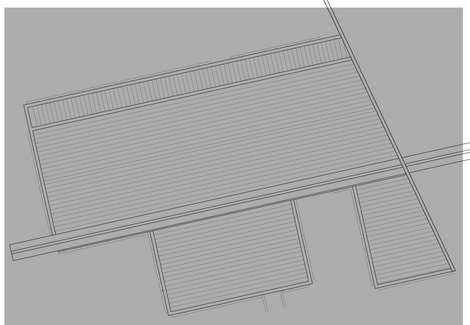

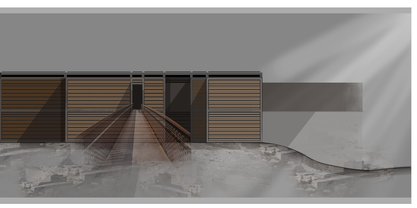

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΑ ΚΛ. 1:20

Όλα τα υλικά που έχουν επιλεγεί φέρουν την εντοπιότητα του χώρου, ώστε το νέο να μπορεί να συνυπάρξει με το αρχαίο, έχοντας ρόλο δευτερεύον-συμπληρωματικό στην όλη σύνθεση, επιτρέποντας στα ευρήματα να κυριαρχούν.

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ ΚΛ. 1:200

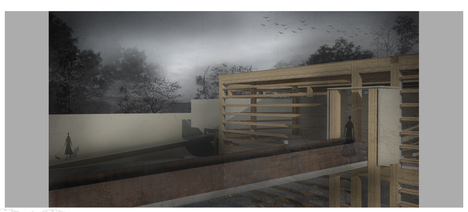

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΟΨΗΣ

ΝΟΤΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΚΕΛΥΦΟΥΣ

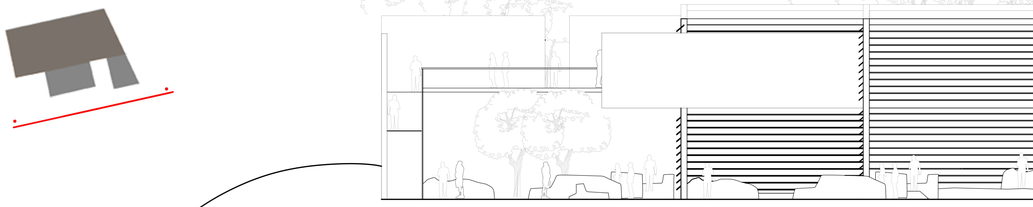

ΝΟΤΙΑ ΕΙΣΟΔΟΣ ΚΕΛΥΦΟΥΣ

ΝΟΤΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΚΕΛΥΦΟΥΣ

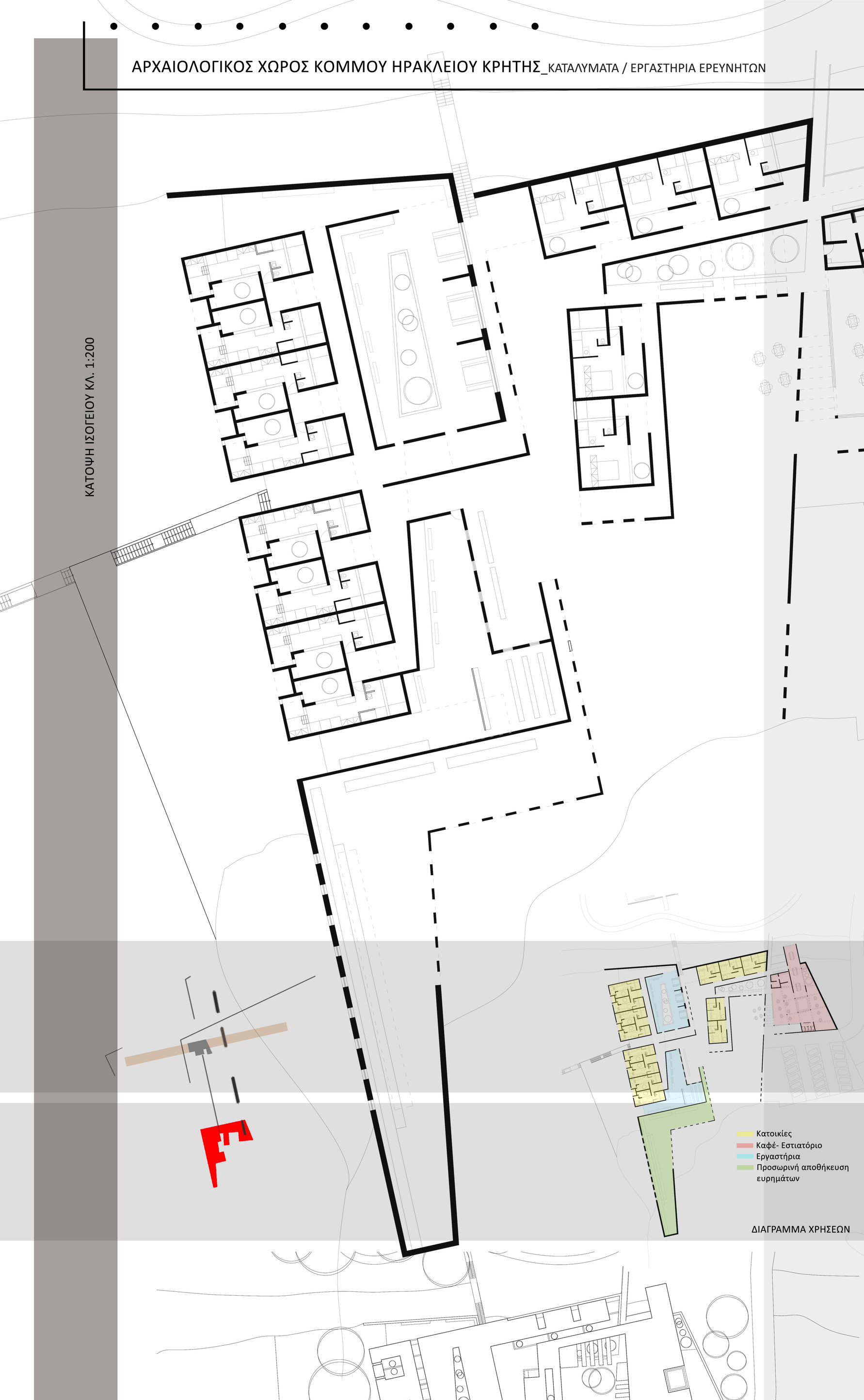
ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ ΚΛ. 1:100

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ_ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ: ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΟΜΜΟΥ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
ΜΕΛΕΤΗΤΕΣ: Σ. ΧΟΝΔΡΑΚΗ - Γ. ΧΑΛΑΚΑΤΕΒΑΚΗ
ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΕΣ: Α. ΤΖΟΜΠΑΝΑΚΗΣ, Ν. ΜΑΡΑΒΕΛΑΚΗ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΚΟΜΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ_ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΛ. 1:200

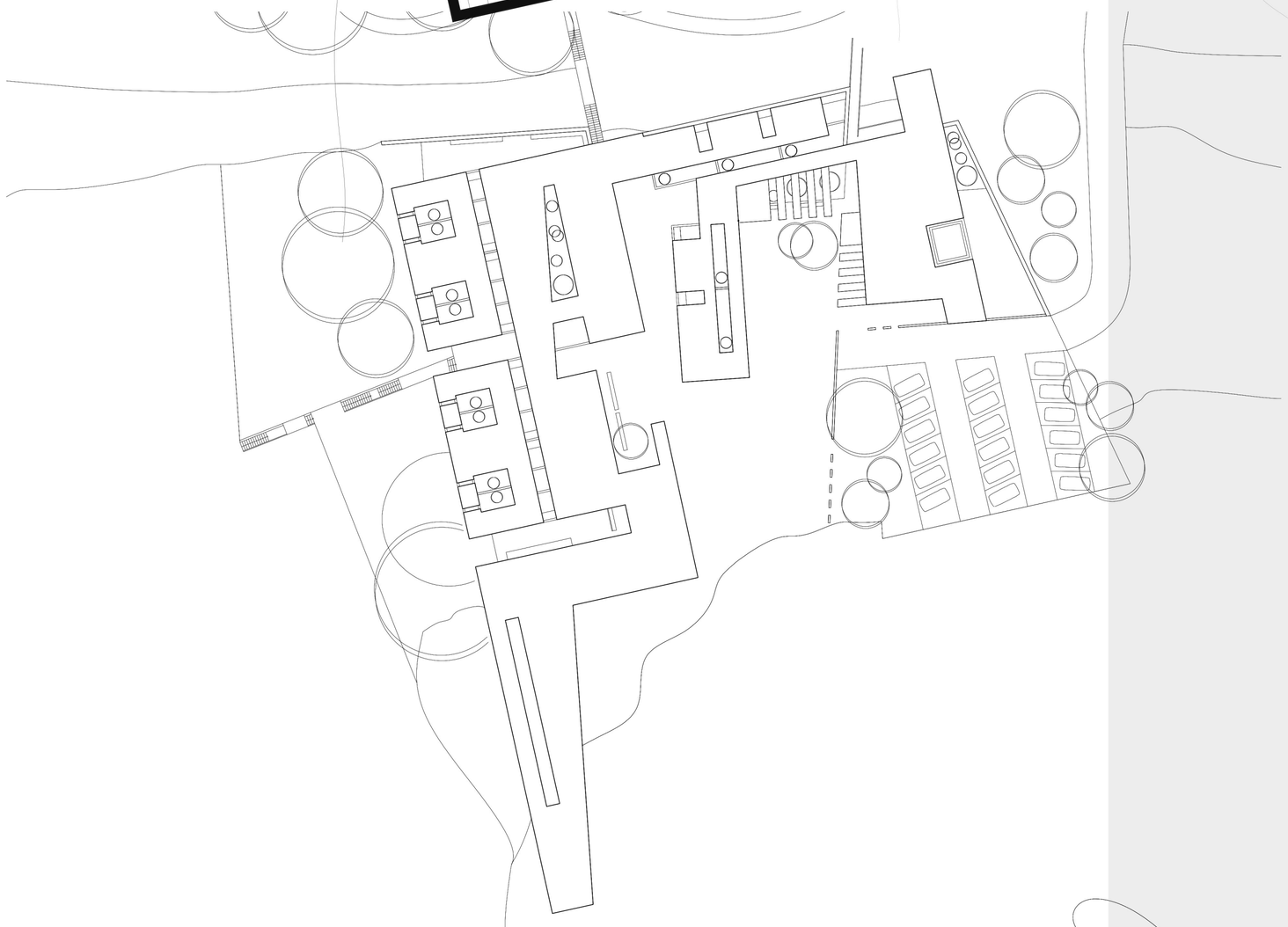
ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ Α ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΚΛ. 1/100

ΤΥΠΟΛΟΓΙΑ Β ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΚΛ. 1/100

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΧΡΗΣΕΩΝ

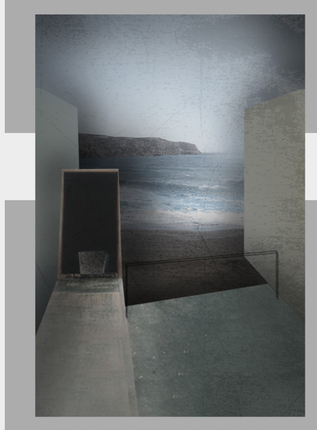
ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΩΝ ΚΛ. 1:200

- Ο χώρος καταλυμάτων και εργαστηρίων επιλέγεται **παραπλεύρως του αρχαιολογικού χώρου** για την **λειτουργική προσέγγιση επιστημονικού προσωπικού**, ώστε να μπορέσει να αποδοθεί στο κοινό. Σύμφωνα με τις μελέτες του J. Shaw, ο οικισμός συνεχιζόταν ανατολικά προς την Φαιστό, **αποκλείωντας την ύπαρξη καταλοίπων στο νότιο τμήμα** της περιοχής μελέτης.

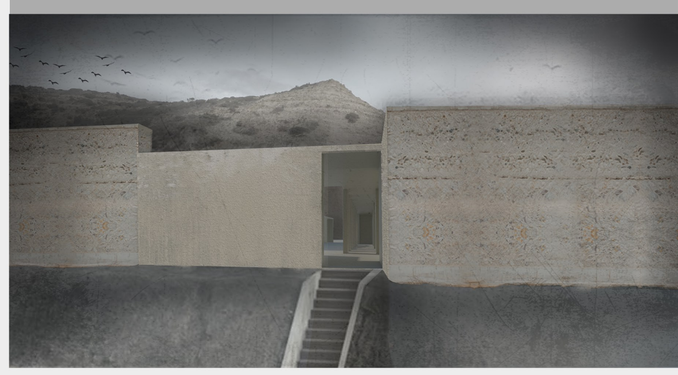
- **Καταλύματα:** επιλέγονται **δυο τυπολογίες**, αναφερόμενες στις διαφορετικές ιδιότητες της τοποθεσίας τους: **θάλασσα, εσωτερικό χώρου.**

- **Εργαστηριακοί χώροι:** καταγραφή, ταξινόμηση , προσωρινή αποθήκευση ευρημάτων, σύνθεση κονιαμάτων, συσκευές παρακολούθησης φυσικής εξέλιξης επεμβάσεων (κλιματολογικός σταθμός) και ελέγχου του αρχαιολογικού χώρου (monitor).

ΚΑΤΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΛΙΑ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΣΤΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΧΩΡΟ